Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 147 (9643). ● 1989 йил 9 август ● чоршанба ● Баҳоси 3 тийин.

КПСС Марказий Комитетининг қарори

1989 йил партия ташкилотларида ҳисобот ва сайлов ўтказиш тўғрисида

1. КПСС Уставига мувофиқ 1989 йилда партия аъзоси 15 кишидан кам бўлган партия группаларида бошланғич ва цех партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари ўтказилсин. XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг тавсияномаларини эътиборга олиб, худди шу муддатда район, шаҳар, округ, область, ўлка партия комитетлари, иттифоқдош республикалар компартиялари Марказий Комитетлари бюроларининг ўз фаолиятлари тўғрисидаги ҳисоботларини тегишли комитетларнинг пленумларида, парткомлар ва партия бюроларининг ҳисоботларини эса бошланғич, цех партия ташкилотларининг йиғилишларида муҳокама этиш ҳам мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин. Зарур бўлган ҳолларда шу мақсадда тегишли партия конференциялари ўтказилиши мумкин.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси иттифоқдош республикалар компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетлари округ, шаҳар, район партия комитетларининг таклифларини кўриб чиқиб, жойлардаги конкрет вазиятдан келиб чиқиб, йиғилишлар, пленумлар, конференциялар ўтказиш муддатлари ва навбатини белгилашларини мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблайди.

2. Бўлажак ҳисобот ва сайлов мамлакатдаги ҳозирги сиёсий вазият муносабати билан алоҳида аҳамиятга эгадир. Жамият аслида қайта қуришнинг қалтис даврини бошидан кечирмоқда. КПССнинг фаолияти ижтимоий-иқтисодий соҳада ва одамларнинг кайфиятида аҳвол кескинлашган шароитда ўтмоқда. Кўпгина партия комитетлари ва ташкилотлари жамиятда содир бўлаётган жараёнлардан орқада қолганлиги сабабли партия танқид ўти остида қолди. Қайта қуришда КПССнинг етакчилик роли заифлашувининг реал хавфи пайдо бўлди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси КПСС билан унинг раҳбарлик органлари фаолиятида чуқур ўзгартишлар ниҳоятда зарур бўлиб қолди, деб ҳисоблайди. Партиянинг сиёсий системадаги вазифаси, ўрнини янгича идрок этибгина қолмай, шу билан бирга КПССга жамиятнинг сиёсий авангарди сифатида зарур бўлган фазилатни бағишлайдиган янгича иш усулларини ҳам ишлаб чиқиб, ўзлаштириш керак.

Бўлажак ҳисобот ва сайлов партия фаолиятини ислоҳ қилиш жараёнида, унинг ташкилотлари ҳамда комитетларининг иш шакллари ҳамда усулларини янгилашда муҳим роль ўйнаши лозим. Йиғилишларда, пленумларда, конференцияларда айни шу нуқтаи назардан гап юритиш зарур. Бир қанча регионларда сайлаб қўйиладиган органлар ва партия ходимларининг, коммунистларнинг обрў-эътибори пасайиб кетганлиги сабабларини билиб олиш керак. Диққат-эътибор ҳамма жойда йиғилишлар ва митингларда, меҳнат коллективларида муҳокама этилаётган ва партия ташкилотларини ҳаққоний танқид қилиш учун асос бўлиб хизмат қилаётган муаммоларни амалда ҳал қилишга қаратилсин. Партия йиғилишларида партиясизларнинг иштирок этиши мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблансин.

3. Ҳисобот ва сайлов кенг жамоат ошкоралиги, ўртоқларча мунозара вазиятида, жуда пухта ўтказилсин, қайта қуриш вазифаларини рўёбга чиқариш борасидаги ишлар партиявий принципиаллик билан таҳлил этилсин. Йиғилишлар, пленумлар ва конференцияларда фаол, рўйрост ва сира чўчимасдан фикрлашиб олишни, ҳозирги босқичда партия иши муаммолари, XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг партия ички турмушини демократиялаш тўғрисидаги қарорларини амалга ошириш муаммолари фикрларнинг хилма-хиллиги асосида эркин муҳокама қилинишини таъминлаш зарур. Бунда партия ташкилотлари демократизм намунасини кўрсатишлари лозим.

Партияни янгилаш ҳар бир партия ташкилоти умумий вазифаларидан келиб чиқиб ва маҳаллий масалаларни ҳал этишда ўзининг мустақиллиги тўғрисидаги Устав қоидасига амал қилиб, меҳнат коллективининг, регионнинг аниқ-равшан шарт-шароитларига мос бўлиб тушадиган ўзининг қайта қуриш программасига эга бўлишини талаб қилади. Ушбу масалалар хусусидаги атрофлича мунозаралар коммунистларни принципиал социалистик асосда жипслаштиришга, онгли партиявий интизомни мустаҳкамлашга хизмат қилиши, қабул этилган қарорларни бажаришда ҳаракат бирлигини таъминлаб туриши керак.

Айрим партия аъзолари ва партия ходимларининг пассив, ғоясиз позициясини, уларнинг партия обрўсини тўкиш, миллатчилик позицияларига ўтиш, турли хил антисоциалистик ҳаракатлар билан қўшилиб кетиш ҳолларини синчиклаб текшириб чиқиш, ғаламислик ва хомхаёлликка қатъиян зарба бериш лозим.

Қарорларни ишлаб чиқиш чоғида жамоатчилик фикри, аҳолининг таклифлари ва фикр-мулоҳазалари иложи борича кўпроқ эътиборга олинсин.

4. Партия ишини қайта қуришни раҳбарликнинг сиёсий усулларини қарор топтириш, партия, совет, хўжалик органларининг вазифаларини аниқ белгилаб қўйиш, шу асосда иқтисодий ва социал ривожланиш вазифаларини рўёбга чиқариш, жамоат ташкилотлари ва ташаббускор ҳаракатлар билан мулоқотни чуқурлаштириш позицияларида туриб муҳокама қилиш муҳимдир.

Советларнинг тўла ҳокимиятини тиклаш ва қарор топтириш масалалари алоҳида эътиборга лойиқ бўлиб, бунда партия органлари халқ ҳокимияти органларида сиёсий қарорларни ишонтириш, тавсияномалар, демократик келишувлар воситаси билан, Советларда ва уларнинг ижроия органларида ишлаётган коммунистлар орқали амалга оширишлари шарт. Коммунистларни иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советларига ҳамда халқ депутатлари маҳаллий Советларига бўлажак сайловда ғоят фаол иштирок этишга йўналтириш, сиёсий ислоҳотнинг иккинчи босқичини амалга оширишга нисбатан барча партия ташкилотлари, уларнинг раҳбар органлари масъулиятли муносабатда бўлишини таъминлаш лозим.

Йиғилишлар ва пленумларда коммунистларнинг ишига, яъни аҳолининг турмуш шароитини яхшилаш билан боғлиқ ишларига принципиал баҳо бериш, уй-жойлар қурилишини жадаллаштириш, озиқ-овқат маҳсулотлари, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, меҳнаткашларга савдо, маиший ва медицина хизматини йўлга қўйиш масалаларини ҳал этиш учун аниқ-равшан жавобгарликни белгилаб қўйиш керак. Пленумлар, йиғилишлар, конференциялар партия ташкилотларини, жамоатчиликни республикалар, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, районларда, меҳнат коллективларида ўз резервларини қидириб топишга йўналтириши лозим.

5. Йиғилишларда, пленумларда, конференцияларда сайлаб қўйиладиган органларнинг состави зарур даражада янгилансин ҳамда кадрларга доир етилган масалалар ҳал этилиб, раҳбариятга серғайрат, ижодий фикрловчи, ташаббускор кишилар кўтарилсин. Меҳнаткашлар ўртасида обрў-эътибор ва нуфузга сазовор бўлган ҳамда жамоат ташаббусини ўз қўлига олиб, уни амалий ўзанга буриб юбора оладиган коммунистларни партиявий ишга кенг ва дадил жалб этиш керак.

6. Йиғилишлар, пленумлар ва конференцияларнинг ишида КПСС Марказий Комитетининг, иттифоқдош республикалар компартиялари Марказий Комитетларининг, ўлка, область, округ, шаҳар ва район партия комитетларининг ҳамда тегишли ревизия ва контроль-ревизия комиссияларининг аъзолари ва аъзоликка номзодлари, СССР халқ депутатлари бўлган коммунистлар фаол иштирок этишлари зарур, деб ҳисоблансин.

7. Партия йиғилишлари, пленумлари, конференциялари КПССнинг XXVIII съездига тайёргарлик муносабати билан фаол ижодий сиёсий тафаккурнинг чинакам лабораторияси бўлиб қолиши керак. Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий комитетлари, ўлка, область партия комитетлари КПСС Программаси ва Уставига киритиладиган ўзгартишлар хусусида коммунистларнинг фикр ва мулоҳазалари, уларнинг таклифлари тўғрисида КПСС Марказий Комитетини хабардор қилсинлар. КПСС Марказий Комитетининг комиссиялари ва бўлимлари ўзларининг амалий ишларида ва съездга тегишли материалларни тайёрлаш чоғида муҳокама якунларини ҳисобга олсинлар.

ҒАМХЎРЛИК НАМУНАСИ

● Таклифлар ● Эътирозлар ● Мулоҳазалар

АДОЛАТЛИ ИШ БЎЛДИ

Куни кеча матбуотда «Пенсия таъминоти ва аҳолига ижтимоий хизматни яхшилашнинг кечиктириб бўлмайдиган тадбирлари тўғрисида» Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Қонуни эълон қилинди. Бу Қонун партия ва ҳукуматимизнинг меҳнаткашларга кўрсатаётган оталарча ғамхўрлигининг ёрқин намунасидир.

Маълумки, бутун умр далада меҳнат қиладиган колхозчиларнинг кўпчилиги кексайган чоғларида кам миқдорда пенсия оладилар. Албатта, бу адолатдан эмас эди. Қонунда эса колхозчиларнинг қарилик пенсиясини 70 сўмгача ошириш айтилган.

Давлатимиз Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, уруш инвалидлари, болалигидан инвалид бўлиб қолганларга ҳам эътибор бериб, уларнинг моддий аҳволларини яхшилаш, қулай шароитлар яратиш тўғрисида ғамхўрлик қилмоқда. СССР Қонуни шу ғамхўрликдан далолат бериб турибди.

Биз меҳнат ветеранлари бунинг учун партия ва ҳукуматимизга миннатдорчилик билдирамиз.

А. МЎМИНОВ,
Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхози ветерани.

Қиёмига етмаган

ЯҚИНДА СССР Олий Совети «Пенсия таъминоти ва аҳолига ижтимоий хизматни яхшилашнинг кечиктириб бўлмайдиган тадбирлари тўғрисида» қонун қабул қилди. Орджоникидзе район социал таъминот идорасининг зоналар бўйича давлат ва колхоз пенсиялари билан таъминлаш хизматининг бошлиғи Екатерина Лим билан суҳбатимиз шу қонун хусусида бўлди.

— Екатерина Борисовна, қонун ҳозирги кўринишида ўзининг такомилига етганми? Унда бирор камчилик, ноаниқлик йўқми?

— Қонунда биз учун қулай бир модда борки, бу — колхозчиларнинг нафақаси ягона 70 сўм қилиб белгиланганлигидир. Мана шундай аниқлик Ватан уруши инвалидларига нисбатан йўқ. Айтиш мумкинки, чалкашлик кўп. Қонун қиёмига етмаган. 1975 йилдан буён уларнинг нафақаси 15, 20, 10 сўмдан ошиб келаяпти. Қонунда бунга яна 15 сўм қўшилади, деб айтилган. Бундай майда қўшимчалар бизнинг ишимизни чалкаштириб юборади, англашилмовчиликлар ҳам шундан туғилади. Менинг фикрим, ҳар бир группа инвалидининг нафақаси ягона миқдорда бўлса яхши бўларди...

— Яна бир ҳол, қонунда болалигидан II группа инвалиди бўлганларнинг нафақаси 50 сўмгача оширилади, дейилган. Лекин билишимча, уларнинг нафақаси ҳозир ҳам 50 сўм.

— Тўғри, ишлаётган II группа инвалидларининг нафақаси 50 сўм, ишламаётганлариники эса 40 сўм. Ҳозир 40 сўм оладиганларга яна ўн сўм қўшилаяпти. Ишлайдиганларга эса 70 сўмдан нафақа бериш кўзда тутилган. Менимча болалигидан майиб бўлганларнинг нафақасини Ватан уруши инвалидлариники билан тенглаштириб қўйиш керак. Бу иккаласини икки тоифага ажратиш инсонпарварликдан эмас.

Суҳбатни Р. ХУДОЁРОВ ёзиб олди.

ИШОНЧ ТУҒИЛЯПТИ

ПЕНСИЯ таъминотини яхшилаш ҳақидаги қонунни ўқиб чиқдим. Тўғриси, оладиган пенсиямиз уч-тўрт сўмга ошганидан ҳам кўра давлатимизнинг биз пенсионерларни унутмаётганлигидан кўнглимиз кўтарилди.

Матбуот, телевидениеда ҳали анча-мунча янги қонунлар қабул қилиниши кераклиги, қилинадиган ишларнинг оз эмаслиги ҳақида кўп гапиришяпти. Буларнинг ҳаммаси яхши, ҳаммаси тўғри гаплар. Лекин барибир ишнинг биз кексаларга эътибордан бошланганлиги маъқул. Бир томони ҳозир қаерга борманг нарх-наво баланд. Менга ўхшаб, ўғли, келинлари ёнида бўлган кексаларга унчалик билинмаса ҳам, турмуши ҳар ойда оладиган нафақасига қараб қолган пенсионерлар борлигини ҳам эсдан чиқармаслик керак ва бу Қонун кучга кирса, аввало, уларнинг турмуши озми-кўпми яхшиланиши турган гап.

Иккинчидан, давлатимиз раҳбарлари айтаётган гапларнинг амалда бўлгани маъқул. Халқ ўшандагина уларга ишонади. Бу қонуннинг чиқиши эса сўздан ишга ўтилаётганлигини билдираяпти, одамларда ишонч туғдираяпти.

И. НУРМАТОВА,
пенсионер.
«Қибрай» совхози.

СССР Олий Советининг қарори

Жиноятчиликка қарши курашни қатъиян кучайтириш тўғрисида

Мамлакатда жиноятчилик, шу жумладан уюшган жиноятчилик кескин кўпайди. Бу ҳол аҳолини асосли равишда ташвишга солмоқда, қайта қуришнинг боришини мушкуллаштирмоқда.

СССР Олий Совети жиноятчиликка қарши курашни кучайтиришга доир ғоят қатъий чоралар кўриш мақсадида **қарор қилади:**

1. ССР Иттифоқида, иттифоқдош ва автоном республикаларда, ўлкалар, областларда ва республика, ўлка, область марказларида жиноятчиликка қарши кураш муваққат комитетлари прокуратура, ички ишлар, давлат хавфсизлиги, суд ва юстиция органларининг раҳбарларидан, шунингдек тегишли территориядан сайланган ёки ўша ерда ишловчи СССР халқ депутатларидан иборат составда тузилсин. Муваққат комитетларнинг ишига раҳбарлик қилиш вазифаси тегишли равишда СССР Олий Совети Раисининг биринчи ўринбосари, иттифоқдош ва автоном республикаларда — республикалар Олий Советлари Президиумларининг раислари, ўлкалар, областлар ва шаҳарларда — халқ депутатлари Советлари ижроия комитетларининг раислари зиммасига юклансин.

Жиноятчиликка қарши кураш муваққат комитетларининг фаолияти СССР Конституциясининг, СССР ва иттифоқдош республикаларнинг қонунлари талабларига ғоят қаттиқ риоя этиш асосига қурилиши, кенг совет жамоатчилигининг мададига таяниши керак.

Барча давлат органлари, корхоналар ва муассасалар, жамоат ташкилотлари муваққат комитетларининг ишида уларга ҳар томонлама ёрдам беришлари шарт.

2. Ички ишлар органлари ва аввало милиция ходимларига жиноий унсурларнинг хатти-ҳаракатлари пайини қатъиян қирқиш реал имкониятини вужудга келтирувчи чоралар кўрилсин. СССР ички ишлар министри билан СССР Давлат хафсизлиги комитети раисига СССР Бош прокурори билан келишган ҳолда қонунчиликка мувофиқ милиция ҳамда СССР Ички ишлар министрлиги ички қўшинлари ходимларининг жиноий унсурларга қарши курашнинг танг шароитида фавқулодда чоралардан фойдаланиш, жумладан алоҳида хавф солувчи вазиятлар вужудга келган тақдирда қурол қўлланиш тартибини бир ой муддат ичида ишлаб чиқиш таклиф қилинсин.

Яқин вақт ичида жиноятчиликка доир янги қонунларни ишлаб чиқиш чоғида милиция ходимларининг ва жиноятчиликка ҳамда жамоат тартибини бузишга қарши курашда қатнашувчи бошқа шахсларнинг ҳаёти ва қадр-қимматига тажовуз қилганлик учун жиноий жавобгарликни кучайтириш чораларини кўзда тутиш зарур, деб ҳисоблансин.

3. Ҳаракатчан милиция соқчилари ва жиноят қидирув ходимларининг зудлик билан ҳаракат қилишлари учун милиция техника воситалари билан таъминлансин. СССР Давлат план комитетига милицияни автомашиналар, ихчам рациялар, вертолётлар ҳамда бошқа техника ва ускуналар билан таъминлаш тўғрисидаги масалани дарҳол ҳал қилиш топширилсин.

Жиноий унсурларнинг оммавий итоатсизлиги ҳолларида зарур чоралар қўлланиш учун СССР Ички ишлар министрлиги ички қўшинлар сони кўпайтирилсин.

4. Тергов органлари ва судлар зиммасига қонунларда кўзда тутилган муддатларга қатъий амал қилган ҳолда қароқчиларча ҳужум, талончилик, ҳар хил ўғирликлар, зўрлаш, наркотик моддалар билан савдо қилиш, чайқовчилик, браконьерлик ҳоллари ва бошқа жиноятларни иложи борича қатъийлик билан кўриб чиқиш мажбурияти юклансин. Хатарли жиноятчиларга, уюшган жиноий гуруҳларнинг раҳбарлари ва фаол қатнашчиларига, ашаддий жиноятчиларга нисбатан сира ҳам кўнгилчанликка йўл қўйилмасин.

5. Мазкур чоралар системаси икки йиллик даврга белгилансин ва у қандай бажарилаётганлиги тўғрисида тегишли идораларнинг раҳбарлари СССР Олий Совети, республикаларнинг Олий Советлари ҳамда СССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари олдида албатта ҳисобот бериб турсинлар.

СССР Олий Советининг Раиси
М. ГОРБАЧЕВ.
Москва, Кремль
1989 йил, 4 август.

СУВЧИЛАР

● СУВЧИ — ғўзани яшнатувчи деб бежиз айтмайдилар. Коммунистик районидаги «Правда» колхозининг Мария Муратова бошлиқ бригадаси далаларида бўлгач, бунга чуқур ишонч ҳосил қилдик. Вақтида оби-ҳаётга қондирилаётган ғўзалар кундан-кун яшнаб, ҳосилга ҳосил қўшилмоқда. Бу ерда сувчиларга зарур шарт-шароитлар яратиб берилган. Улар ҳар бир даланинг тупроқ шароити, экиннинг ҳолатига қараб иш олиб бормоқдалар. Айниқса, тунгги суғоришга катта эътибор берилаяпти. Суратда: экинларга сув қўйилмоқда: моҳир сувчилар Дониёр Калиқулов ва Абдумўмин Абдуллаев ўртоқлар.

А. ЗУФАРОВ суратга олган.

ЯРИМ ЙИЛЛИК ЯКУНЛАРИ

1989 йилнинг биринчи ярим йиллигида экономиканинг бир қанча участкаларида республиканинг социал-иқтисодий ривожлантиришнинг айрим кўрсаткичларида ўсишнинг барқарор суръатларига эришишда ҳали кескинлик сақланиб турди, дейилади Ўзбекистон ССР Статистика давлат комитетининг ахборотида. Корхоналарнинг тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтиши план топшириқлари ва давлат буюртмасини бажаришда юксак пировард натижаларга эришилишига олиб келмади.

Фан-техника тараққиёти, моддий-техника базасини янгилаш суръатлари етарли эмас, бу эса ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигига салбий таъсир этмоқда. Капитал қурилишдаги ишлар аҳволи яхшиланмаяпти. Ишлаб чиқариш қувватлари ва объектларини ишга тушириш топшириқлари бажарилмаяпти, бу эса чала қурилишларнинг кўпайишига олиб келмоқда. Уй-жой ва социал соҳанинг айрим объектларини қуриш суръатлари сусайди. Саноат ва қурилишдаги кўпгина корхоналарда ўртача иш ҳақи меҳнат унумдорлигининг ўсишидан илдамлаб кетмоқда. Энг муҳим товарлар тақчиллиги кескинлашди. Ҳатто ўтган йили етарлича бўлган маҳсулот турларига ҳам аҳолининг талаби қондирилмай қолмоқда. Республиканинг кўпгина районларида экологик аҳвол кескин бўлиб турибди.

1989 йилнинг биринчи ярим йиллигида ҳосил қилинган миллий даромад таққосланадиган нархларда ўтган йилнинг шу давридаги 149 миллион сўм ўрнига 479 миллион сўм кўпайди. 11,7 миллиард сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилди. Бу 1988 йилнинг биринчи ярим йиллигига нисбатан 0,8 миллиард сўм кўпдир.

Халқ хўжалигида молияни соғломлаштириш юзасидан кўрилаётган тадбирлар ҳали зарур натижаларни бергани йўқ. Зарар кўриб ишлаётган корхоналар ва ташкилотлар сони секин камаймоқда. Саноатда уларнинг улуши 5 процент, қурилишда 4 процентдир. Тўлов интизоми паст, 1 июлга қадар банкларнинг қисқа муддатли ссудаларини тўлаш ва хўжалик ташкилотлари ўртасидаги ўзаро ҳисоб-китоблар бўйича муҳлати ўтиб кетган қарз 1,5 миллиард сўмга етди. Анчагина корхоналар ва ташкилотлар ўзларининг оборот маблағлари етишмаётган бир шароитда ишламоқдалар ана шу етишмовчилик қарийб, 3 миллиард сўмга баравардир.

Январь-июнь ойларида бюджетга оборот солиғи ва фойдадан тўловлар тушиши плани бажарилди. Бюджетга оборот солиғидан 1,8 миллиард сўм тушди, бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 203,5 миллион сўм кўпдир. Давлат корхоналари ва ташкилотларининг фойда (даромад)дан бюджетга тўловлари 675,2 миллион сўмга етди.

Эмиссия кучаймоқда. Биринчи ярим йилликда ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан муомалага кўп пул чиқарилди.

Хўжалик юритишнинг янги формалари ёйилмоқда. Даромадни норматив тақсимлашга асосланган хўжалик ҳисобининг модели (иккинчи модель)ни 92 та саноат ишлаб чиқариш бирлашмаси ва корхона қўлламоқда, бошқа тармоқларнинг бир қанча корхоналари ва ташкилотлари ҳам шу моделни қўлламоқда.

Биринчи ярим йилликнинг охирида саноатдаги 14 ишлаб чиқариш бирлашмаси ва корхона, 84 та қурилиш ташкилоти ижара пудратида ишлади.

1989 йилнинг 1 июлига қадар республика аҳолисининг сони 20,1 миллион кишига етди. Республиканинг меҳнат ресурслари ярим йилликда ўрта ҳисобда 9,4 миллион киши бўлди ёки аҳоли сонининг 49 процентини ташкил этди.

Экономиканинг давлат секторида меҳнат ресурсларининг 54,6 проценти, колхозларнинг жамоат хўжалигида 9,3 проценти, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасидаги ва якка тартибда меҳнат билан шуғулланаётган кооперативларда 1,1 процент (қўшимча вазифада ишлаётганлардан ташқари), ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиётганлар 10,3 процентни, шахсий ёрдамчи хўжаликда меҳнат қилаётганлар 9,3 процентни ташкил этди.

Республикада аҳолини ишга жойлаштириш учун 172 та марказ (бюро) ташкил этилган. Биринчи ярим йилликда уларнинг ёрдами билан 63 мингдан кўпроқ киши, шу жумладан илгари шахсий ёрдамчи хўжаликда ва уй-рўзғор ишида банд бўлган 7,2 минг киши ишга жойлаштирилди.

Ишга кириш мураккаб бўлгани учун ишламаётган ёшларнинг кўпайиб бораётганлиги қайд этиляпти. Милиция ишга кириш зарурлиги ҳақида расман огоҳлантираётган гражданлар ўртасида 18—29 ёшдаги кишилар 29 процентни ташкил этади.

Биринчи ярим йилликда Фарғона областидаги воқеалар сабабли ялписига ишга чиқмаслик оқибатида қарийб 150 минг иш кунига баробар бўлган иш вақти йўқотилди. Маҳсулот камроқ чиқарилди, 15 миллион сўмлик иш ҳажми бажарилмади.

Халқ хўжалигидаги ишчи ва хизматчиларнинг пул билан тўланадиган ўртача ойлик иш ҳақи ўтган йилнинг биринчи ярим йиллигидаги 173,5 сўмдан 184,8 сўмга, колхозчиларнинг меҳнатига тўланадиган ҳақ худди шу тарзда 124,6 сўмдан 125,10 сўмга кўпайди.

Аҳоли ижтимоий истеъмол фондларидан 3880 миллион сўмлик тўловлар ва имтиёзлар олди, бу бутун ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 97 миллион сўм ёки 2,6 процент кўпдир.

Аҳоли пул даромадларининг ўсиш суръатлари уларнинг товарлар сотиб олиш ва хизматларга ҳақ тўлаш харажатларининг ўсиш суръатларидан 1,4 баравар юқори бўлди.

Биринчи ярим йилликда аҳолининг СССР жамғарма банки муассасаларига қўйган пуллари 438,3 миллион сўм кўпайди ва 6,6 миллиард сўмга етди. Бундан ташқари, 1 июлга қадар 55,4 миллион сўмлик сертификатлар сотилди.

Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш (чакана нархларда) 5,9 миллиард сўмга етди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 680 миллион сўм ёки 12,9 процент кўпдир. Айни вақтда озиқ-овқат маҳсулотлари ва ноозиқ-овқат товарлари 381 миллион сўмлик ёки 7,9 процент кўп чиқарилди; уларнинг ҳажми 5,2 миллиард сўмлик бўлди.

3,1 миллиард сўмлик халқ истеъмоли ноозиқ-овқат товарлари ишлаб чиқарилди. Бу ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 312 миллион сўмлик ёки 11 процент кўпдир. Корхоналар биринчи ярим йилликка қабул қилган планлар 104 процент бажарилди, топшириққа қўшимча 120 миллион сўмлик товарлар ишлаб чиқарилди.

Биринчи ярим йилликда 2,1 миллиард сўмлик енгил саноат товарлари чиқарилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 10 процент кўпдир. Енгил саноат товарлари ишлаб чиқаришнинг ўсиши 195 миллион сўмни ташкил этди.

(Давоми 2-бетда).

ЯРИМ ЙИЛЛИК ЯКУНЛАРИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Жами корхоналарнинг 10 процентн шартномавий мажбуриятларни бузди.

Давлат ва кооператив савдоси чакана товар обороти умумий ҳажми 1989 йил биринчи ярмида 7,8 миллиард сўмни ёки планга нисбатан 102,3 процентни ташкил этди. Республиканинг барча областлари товар обороти планини бажарди. Товар обороти ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 562,1 миллион сўмга кўпайди, шундан 210,6 миллион сўми алкоголли ичимликларга тўғри келади (сотишнинг ўсиши 47 процентни ташкил этди).

Озиқ-овқат маҳсулотлари ва ноозиқ-овқат товарларини сотиш 5,2 процент кўпайди. Гўшт ва гўшт маҳсулотлари, ўсимлик мойи, тухум, кондитер маҳсулотлари, ип газлама, чинни-фаянс ва шиша идишлар, мебель 1—5 процент; картошка, кийим-кечак, трикотаж буюмлар, пайпоқ 6—11 процент; сабзавот ва мева — 15 процент; мол ёғи — 27 процент кўпроқ сотилди.

Холодильниклар ва музлатгичлар реализация қилиш ўтган йилги даражада сақланиб қолди, чой, шойи газлама ва телевизорлар сотиш 2 процент, радиоприёмник қурилмалари сотиш 4 процент, маргарин ва маргарин маҳсулотлари, алкоголсиз ичимликлар, мева ва сабзавот шарбати сотиш 5—9 процент, минерал сувлар, пойабзал, пишлоқ ва қанд-шакар сотиш 10—17 процент қисқарди.

Гўшт, гўшт консервалари, пишлоқ ва сут консерваларига бўлган талаб паст даражада қондирилмоқда. Биринчи ярим йилликда ана шу маҳсулотларни савдога етказиб бериш планлари бажарилмади.

Аҳолини балиқ ва балиқ маҳсулотлари, сут ва маргарин маҳсулотлари, кондитер маҳсулотлари ва чой билан таъминлашда узилишларга йўл қўйилмоқда; республикада чанқовбосди ичимликларни сотиш қониқарсиз ташкил этилган. Ҳамма жойда қанд-шакар аҳолига талонлар бўйича берилмоқда.

Айни вақтда озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат товарларининг айрим турларини савдога етказиб бериш планлари бажарилмаётир, уларнинг кўпи сифатсиз ҳолда келтирилмоқда.

Биринчи ярим йилликда колхоз бозоридаги нарх-наво ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан бир процент, шу жумладан картошка нархи 4 процент, мева нархи 6 процент кўпайди, сабзавот нархи бир процент камайди.

Давлат ва кооператив савдо жамоат овқатланиши корхоналарининг товар обороти ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 6,2 процент кўпайди ва 678,5 миллион сўмни (планнинг 101,4 процентини) ташкил этди. Жамоат овқатланиши корхоналарининг аҳолига хизмат қилишини ташкил этиш ва хизмат кўрсатиш маданияти паст даражада қолмоқда.

Мебель, холодильник ва музлатгичлар, телевизорлар, кир ювиш ва тикиш машиналари, электр дазмоллар, парфюмерия-косметика моллари ва бошқа товарлар тақчиллик шароитида сотилмоқда.

Биринчи ярим йилликда синтетик ювиш воситаларини сотиш 8 процент, атир совун сотиш эса 11 процент кўпайди. Бироқ уларни ғамлаб қўйиш учун сотиб олиш давом этаётганлиги сабабли шу маҳсулотларга бўлган талаб пасаймаётир.

Ёғоч ва қурилиш материаллари ресурсларини кўпайтириш юзасидан кўрилаётган чора-тадбирлар натижасида уларни савдога чиқариш ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 3 процент кўпайди. Бироқ аҳоли уларнинг кўпгина турларини сотиб олишда ҳамон қийинчиликка дуч келмоқда. Ёғоч, тахта, фанер, линолеум, пардозлаш плиткалари, сув ва газ қувурлари, дераза ойналари етишмаётир. Ҳамма жойда ҳам маҳаллий қурилиш материаллари билан савдо қилиш тегишли даражада йўлга қўйилмаган.

Аҳолига 938 миллион сўмлик пулли хизмат кўрсатилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 88,1 миллион сўм (10,4 процент) кўпдир. Корхоналар ва ташкилотлар йилнинг биринчи ярми учун қабул қилган пулли хизмат кўрсатиш ҳажми плани умуман республика бўйича 100,8 процент бажарилди Айни вақтда Қорақалпоғистон АССР, Андижон, Қашқадарё, Сурхондарё ва Фарғона областлари планни бажармадилар.

Биринчи ярим йилликда пулли хизмат кўрсатиш асосий иш фаолияти бўлмаган министрлик ва идоралар корхоналарининг шундай хизмат кўрсатиш ҳажми 230,9 миллион сўмни ташкил этди. План 99,7 процент бажарилди.

Аҳолига 360,4 миллион сўмлик маиший хизмат кўрсатилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 14,8 процент кўпдир. Шундай хизматларни реализация қилиш плани 102,7 процент бажарилди. Аҳолининг маиший хизмат кўрсатишнинг кўпгина турларига бўлган талаби тўла қондирилмаётган шароитда хизматлар ҳажмининг қарийб 9 проценти корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар маиший хизматлари томонидан бажарилмоқда.

Давлат капитал маблағлари ҳисобига умумий саҳни 1,3 миллион квадрат метрли 19 мингта шинам квартира фойдаланишга топширилди. Бу 1988 йилнинг тегишли даврига нисбатан 8 процент камдир. Ўтган йил биринчи ярмидагига нисбатан умумтаълим мактабларини ишга тушириш 39 процент ва ҳунар-техника билим юртларини ишга тушириш 71 процент қисқарди. Социал соҳа объектларини фойдаланишга топшириш бўйича йиллик топшириқларни бажариш даражаси 9 процентдан 32 процентгачани ташкил этди.

Бухоро, Қашқадарё ва Сирдарё областларида мактабгача тарбия муассасаларини ишга тушириш планининг бажарилиши таъминланмади. Қашқадарё области касалхоналарни, Қашқадарё ва Сурхондарё областлари амбулатория - поликлиника муассасаларини фойдаланишга топшириш планини уддалай олмади.

Умумтаълим мактабларининг қарийб 300 минг ўқувчиси ўрта маълумот олди. Олий ва ўрта махсус ўқув муассасаларида халқ хўжалиги учун 130 мингдан кўпроқ мутахассис тайёрланди, улардан 41 минг нафари олий маълумотлидир.

1989 йилнинг биринчи ярмида 39,4 мингта жиноят қайд этилди Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 17 процент, шу жумладан жиноят қидирув йўли бўйича — тегишинча 25,7 мингта ва 29 процентни ташкил этди. Оғир жиноятларни содир этиш тенденциясининг ўсиши кузатилмоқда. Уларнинг сони 1,5 баравар кўпайди.

Шуни таъкидлаш керакки, жиноятларнинг бир қисми меҳнатга қобилиятли бўлган, бироқ ҳеч қаерда ишламай дайдиб юрган шахслар томонидан амалга оширилган. Вояга етмаганлар томонидан ва улар иштирокида амалга оширилган жиноятлар кўпайди. Жиноят қилганлиги аниқланган 25,4 минг кишининг қарийб ҳар ўн биринчиси вояга етмаганлардир. Вояга етмаганларнинг ҳар беш нафаридан бири жиноятни содир этиш пайтида 14—15 ёшда бўлган.

Фарғона водийсида юз берган воқеалар давомида қонун-тартиботнинг ёппасига бузилиши кузатилди.

Бухоро, Тошкент ва Фарғона областларидаги бир қанча корхоналарда ҳавога стационар манбалардан заҳарли моддалар чиқариш қисқарди. Айни вақтда умуман республика бўйича ана шундай чиқитларни ҳавога чиқариш ўтган йилнинг шу дав ридагига нисбатан 45 минг тонна ёки 8 процент кўпайди. Қашқадарё, Бухоро ва Сурхондарё областларида ҳавони ифлослантирувчи моддаларни чиқариш айниқса, кўп бўлди. 233 саноат корхонасида зарарли моддаларни чиқариш кўпайди.

Андижон, Фарғона ва Хоразм областларида авария юз бериши натижасида сув ҳавзалари нефть маҳсулотлари билан ифлосланди. Бухоро областида канализация линиясининг ёрилиши, Самарқанд областида химия заводидаги шлам қувурининг ёрилиши оқибатида сув ҳавзаларининг ифлосланиши юз берди.

Дам олиш зоналарида сувнинг ифлосланиши кузатилди. Масалан, Угам дарёси сувига «Хумсон» санаторийси ва «Кристалл» пансионатининг нормативдан юқори даражадаги оқава сувлари чиқариб ташланмоқда.

Сув тўғрисидаги қонунни қўпол равишда бузганлик учун республикадаги 54 корхона ва ташкилотдаги айрим ишлаб чиқаришларда иш тўхтатилди, улардан 0,5 миллион сўм ундириб олинди. 644 мансабдор шахс маъмурий жавобгарликка тортилди, улар 21,7 минг сўм миқдорида жарима тўладилар.

Шу йилнинг январь-июнь ойларида ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш ва реконструкциялашда 575 миллион сўм давлат капитал маблағидан фойдаланилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 11 процент кўпдир. Корхоналар ва ташкилотларнинг ана шу мақсадларга сарфлаган ўз маблағи давлат капитал маблағлари умумий ҳажмининг 53 процентини ташкил этди.

Саноат корхоналарида 115 та механизациялашган поток ва автомат линиялар, 254 та автомат ускуна, 23 та робот, рақамли программа билан бошқариладиган 65 та станок ўрнатилди. 76 участка ва цех комплекс механизация ва автоматлаштиришга ўтказилди.

Республика саноатида машина, ускуна, аппаратлар ва приборлар маҳсулотининг 46та янги тури ўзлаштирилди ва ишлаб чиқарила бошлади.

Иссиқлик-энергетика комплексида нефть қатламларидан замонавий термик, физика-химиявий ва гидродинамик методларни қўллаш ёрдамида нефть қазиб олиш ҳажми камлигича қолмоқда.

Металлургия комплексида ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан пўлат эритиш умумий ҳажмида заготовкаларни узлуксиз қуйиш машиналаридан олинган электр пўлати ва пўлатнинг ялпи салмоғи кўпайди.

Машинасозлик комплексида маҳсулотнинг янгиланиши ўтган йилнинг шу давридаги 5,6 процент ўрнига шу йилнинг январь-июнида 7,1 процентни (йиллик планда — 8,0 процент кўзда тутилган) ташкил этди.

Химия-ўрмон комплексида химиявий тола ва иплар умумий ҳажмида синтетик тола ва ипларнинг салмоғи камайди.

Колхозлар, совхозлар ва хўжаликлараро корхоналарда интенсив технология асосида ҳосил етиштирилаётган майдонлар 132,6 минг гектарни (ёки умумий экин майдонининг 42 процентини), пахта — 341 минг гектар (17 процент), картошка — 1,5 минг гектар (6 процент), сабзавот — 5,1 минг гектар-(7 процент)ни эгаллайди.

Ёқилғи-энергетика ресурсларини тежаш нормадаги сарфга нисбатан қарийб 1 процентни ташкил этди.

Давлат буюртмалари ва истеъмолчилар билан бевосита алоқаларга мувофиқ маҳсулот етказиб бериш юзасидан шартномавий мажбуриятлар 1988 йил январь-июндаги 98,8 процент ўрнига 99,0 процент бажарилди. Корхона ва бирлашмаларнинг 15 проценти шартномавий интизомни бузди. Улар истеъмолчиларга 102 миллион сўмлик маҳсулот етказиб бермадилар (1988 йилнинг биринчи ярмида бу рақам тегишинча 16 процентни ва 117 миллион сўмни ташкил этган эди).

Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 1988 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 7,7 процент, шу жумладан ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш («А» группадаги маҳсулот) 7,7 процент, истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш («Б» группадаги маҳсулот) 7,8 процент кўпайди. Меҳнат унумдорлиги 7,4 процент ортди. Саноат маҳсулотининг бутун ўсишига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилди. Январь-июнь ойлари фойда 13 процент кўпайди, планга қўшимча 127,1 миллион сўмлик фойда олинди.

Давлат қабули шароитида ишлаётган 49 корхона ва бирлашмаларда биринчи ярим йилликда маҳсулотнинг 6,7 проценти (100,3 миллион сўмлик) биринчи тақдим этишда қабул қилинмади; 0,6 миллион сўмлик маҳсулот узил-кесил брак қилинди. Ишлаб чиқариш қувватларидан етарли равишда фойдаланилмаётганлиги маҳсулот чиқаришни кўпайтиришга ҳалақит бермоқда.

Аҳолининг қурилиш материалларига ва бошқа халқ истеъмоли товарларига бўлган талабларни қондиришда камчиликлар мавжудлигига қарамай, Хивадаги силикат ғишт заводида, Урганчдаги темир-бетон буюмлар ва конструкциялар заводи, Наманган пойабзал фабрикасининг Тошбулоқ шаҳридаги филиали, Андижон ип газлама ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Самарқанд сут комбинатида янги қувватлар иш билан тўла банд этилмаган.

Янги қувватларни ўзлаштиришда қолоқликка йўл қўйилганлиги натижасида 1989 йилнинг январь-май ойларида халқ хўжалигига қарийб 80 миллион сўмлик маҳсулот етказиб берилмади.

Ёқилғи-энергетика комплексида кўмир, нефть ва газ қазиб чиқариш топшириқларининг бажарилиши таъминланди, уларни қазиб чиқариш 1988 йилнинг биринчи ярмидагига қараганда кўпайди.

Металлургия комплексининг корхоналари пўлат эритиш топшириқлари бажарилишини таъминламадилар. Ўзбекистон металлургия заводи прокат ишлаб чиқариш давлат буюртмасини бажармади (78 процент), 10,5 миллион сўмлик маҳсулот етказиб берилмади.

Машинасозлик комплексида топшириқлар бажарилди. Электр пайвандлаш ҳамда нефть ва газни қайта ишлаш ускуналари, енгил саноат ва агросаноат комплексининг қайта ишлаш тармоқлари учун технологик ускуналар, лифтлар, тракторлар ишлаб чиқаришда ўсишга эришилди.

Бироқ ишқорли аккумуляторлар, химия ускуналари, экскаваторлар, трактор прицеплари ва культиваторлар, пахта териш машиналари ишлаб чиқариш топшириқлари бажарилмади ва камайди.

Химия-ўрмон комплекси корхоналарида карбамид, ўсимликни ҳимоя қилиш химиявий воситалари, полимер пленкалар, термопластлардан қувурлар ва қувур деталларини ишлаб чиқариш топшириқлари бажарилди. Шу билан бирга минерал ўғитлар, синтетик аммиак, олтингугурт кислота, капролактам ва шу сингарилар кўзда тутилганидан камроқ ишлаб чиқарилди. Самарқанд химия ишлаб чиқариш заводи минерал ўғитлар ва олтингугурт кислотаси чиқаришда қониқарсиз ишлади. СССР Ўғит ишлаб чиқариш министрлигининг корхоналари маҳсулот етказиб бериш бўйича шартномавий мажбуриятларни бажаришда айниқса қарздор бўлиб қолдилар (22,5 миллион сўм).

Қурилиш материаллари саноати томга ёпиладиган енгил материаллар ва изол, пол учун сопол плиталар, линолеум ишлаб чиқариш топшириқларини бажардилар.

Айни вақтда қурилиш комплекси асосий маҳсулот — цемент, шифер, ғишт, йиғма темир-бетон, сирланган сопол плиталар билан таъминлашда қийинчиликларга дуч келмоқда.

Биринчи ярим йилликда таъминот-сотиш ташкилотлари улгуржи савдо тартибида 552 миллион сўмлик ишлаб чиқариш — техника мақсадларидаги маҳсулот ва саноат корхоналари томонидан эркин реализация қилиш тартибида — қарийб 380 миллион сўмлик маҳсулот сотилди.

Шу йилнинг биринчи ярмида 2 миллиард сўмлик озиқ-овқат маҳсулоти етиштирилди. Бу 1988 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 69 миллион сўмлик ёки 3,5 процент кўпдир.

Андижон ва Сурхондарё областларидаги қишлоқ хўжалик корхоналарида бу йил гўшт, Самарқанд областида сут етиштириш камайишига йўл қўйилди.

Умуман республика бўйича колхозларда, совхозларда ва хўжаликлараро корхоналарда январь-июнь ойларида ҳар бир соғин сигирдан сут соғиб олиш 1273 килограммни ташкил этди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 63 килограмм кўпдир. Қорақалпоғистон АССР, Қашқадарё, Самарқанд, Сирдарё ва Тошкент областларининг хўжаликларида тухум етиштириш камайди.

1988 йил биринчи ярмидагига нисбатан 685 хўжалик (37 процент) давлатга йирик қорамол ва парранда сотишни, 453 хўжалик (27 процент) сут сотишни, 797 хўжалик (52 процент) тухум сотишни камайтирди. Андижон, Бухоро, Сурхондарё ва Тошкент областларининг хўжаликлари йирик қорамол ва парранда сотиб олиш ҳажмини, Қорақалпоғистон АССР, Қашқадарё, Самарқанд, Сирдарё, Тошкент ва Хоразм областларининг хўжаликлари тухум харид қилиш ҳажмини камайтирдилар.

10 июлга қадар 346,3 минг тонна сабзавот харид қилинди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 73,5 минг тонна ёки 18 процент камдир.

Сурхондарё областидан ташқари барча областлар хўжаликлари сабзавот сотишни қисқартирдилар. Сабзавот сотиш айниқса Қорақалпоғистон АССРда — 1,7 баравар, Сирдарё ва Хоразм областларида — 1,6 баравар, Андижон областида 1,5 баравар камайди. 27,8 минг тонна мева ва резавор мева харид қилинди. Бу ўтган йилдагига нисбатан 1,5 баравар камдир.

1989 йилги экин майдонлари 4142,5 минг гектарни эгаллайди, шу жумладан дон ва дуккакли дон барча экин майдонларининг 21 процентини, техника экинлари — 49 процентини ташкил этади. Картошка, сабзавот, полиз ва озуқа экинлари экиш кўпайди. Ҳамма жойда пичан олинмоқда ва озуқа тайёрланмоқда, кўпгина областларда иш суръати ўтган йилдагидан анча паст. Шу йил 3 июлига қадар озуқа бирлигига айлантириб ҳисоблаганда 710,1 минг тонна, ҳар бош молга шартли равишда ҳисоблаб чиққанда — 3,71 центнердан озуқа тайёрланди (ўтган йилнинг шу даврида бу рақамлар тегишинча 985,9 минг тонна ва 5,2 центнерни ташкил этган эди).

Биринчи ярим йилликда қишлоқ хўжалигига 5,8 мингта трактор культиватори, 740 та дон комбайни, 465 та ерга органик ўғит соладиган машина, 354 та қаторли жатка, 327 та трактор сеялкаси етказиб берилди.

Минерал ўғитлар, шу жумладан химиявий озуқа қўшимчалари етказиб бериш (100 процент тўйимли моддага айлантириб ҳисоблаганда) 780,6 минг тоннани ташкил этди ва ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 73,2 минг тонна кам бўлди. Агросаноат комплексига трактор плуглари, дискли бороналар, пахта териш машиналари, трактор косилкалари, прессподборщиклар ва бошқа қишлоқ хўжалик техникаси етказиб бериш шартномавий мажбуриятлари бажарилмади.

Агросаноат комплексини ривожлантиришга шу жумладан қишлоқ хўжалигини ишлаб чиқариш воситалари билан таъминлайдиган тармоқларни ривожлантиришга пул билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобидан 1,6 миллиард сўмликдан кўпроқ капитал маблағ ишга солинди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотини қайта ишлаш билан шуғулланувчи тармоқларни ривожлантиришга январь—июнь ойларида сарфланган давлат капитал маблағлари 65,3 миллион сўмни ташкил этди. Гўшт етиштириш қувватлари оширилди: картошка ва мева—сабзавот маҳсулотларини сақлаш учун холодильниклар ва омборхоналар ишга туширилди. Қишлоқ хўжалигида умумий майдони 6,2 минг гектарли янги суғориладиган ерлар фойдаланишга топширилди. Суғориладиган майдонларда 18,7 минг гектар ер комплекс реконструкция қилинди.

Бироқ қишлоқда уй-жой, мактаблар, мактабгача тарбия муассасалари қурилиши ўтган йилдагидан пастроқ суръатда олиб борилмоқда.

Давлат корхоналари ва ташкилотлари 1794 миллион сўмлик асосий фондларни ишга солдилар. Бу ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 106 миллион сўмлик ёки 6 процент камдир. Давлат буюртмаси номенклатурасида бўлган ва 1988 йилда ишга туширилиши таъминланмаган қувватлар ва объектлар фойдаланишга топширилди.

Шу билан бирга ўтган йили топширилмаган ва биринчи ярим йиллик планида кўзда тутилган айрим қувватларни ишга тушириш таъминланмади.

2,3 миллиард сўмлик давлат капитал маблағи ёки давлат лимитининг 41 проценти ўзлаштирилди. Асосий халқ хўжалик комплексларига кирувчи министрликлар корхоналарнинг йиллик лимитлари 36—42 процент даражасида фойдаланилди.

Капитал қурилишда корхоналар ва ташкилотларнинг 902 миллион сўм маблағидан ёки йиллик лимитнинг 39 процентидан фойдаланилди.

1989 йилда инвестиция ресурслари сочиб юборилишига барҳам беришга муваффақ бўлинмади. Ишлаб чиқариш қурилиши кўлами камаймаяпти.

Шу йил июль ойига қадар давлат капитал маблағлари ҳисобига битказилмаган қурилишлар ҳажми 5,9 миллиард сўмга етди. (1989 йил 1 январида 5,2 миллиард сўм эди). У ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 5 процент ортиб, давлат капитал маблағлари йиллик лимитига нисбатан 102 процентни ташкил этди.

Қурилиш-монтаж ташкилотлари томонидан бажарилаётган пудрат ишлари ҳажми 3 процент, қурилиш комплекси ташкилотлари бўйича 4 процент камайди, меҳнат унумдорлиги 0,9 процент кўпайди.

Ишга тушириладиган объектларда пудрат ишлари плани 92,8 процент бажарилди.

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги, Ўзбекистон ССР Агросаноат давлат комитети, Ўзбекистон ССР Госстройи белгиланган топшириқларнинг бажарилишини таъминламади.

Юкларни жўнатиш ярим йиллик топшириғини темирйўл транспорти — 100,1 процент, автомобиль транспорти — 102,3 процент, авиация транспорти — 103,6 процент бажарди.

Темирйўл транспорти минерал ўғитларни жўнатиш (97,8 процент), цемент (95,5 процент), қурилиш материаллари (95,7 процент) планини бажармади.

Умумфойдаланишдаги транспортнинг барча турларида пассажир обороти 0,5 процент камайди ва 16,4 миллиард пассажир-километрни ташкил этди. Умумфойдаланишдаги ҳаракат пассажир составининг қатнов жадвалини бузиш давом этмоқда.

1989 йилнинг биринчи ярмида алоқа корхоналари аҳолига 51,6 миллион сўмлик хизмат кўрсатди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 14 процент кўпдир. План 106,5 процент бажарилди.

Почта алоқаси почта жўнатмалари ва ўтказилган суммаларнинг сақланишини таъминламаяпти, хат-хабарларни ўз вақтида етказиб бермаслик ҳоллари учрамоқда.

1989 йилнинг 1 июлига қадар умумфойдаланишдаги телефон тармоғидаги телефон аппаратлари сони 1989 йил 1 январдагига нисбатан 78 мингта кўпайди ва 1333,9 мингтага етди. Бироқ уйга телефон ўрнатиб беришни сўраб ёзилган аризаларнинг анчагина қисми ҳали қондирилганича йўқ.

1989 йилнинг биринчи ярмида республика корхоналари ва ташкилотлари ташқи фаолиятининг ривожланиши давом этди.

Январь — июнь ойларида экспорт учун товарлар етказиб бериш шартномавий мажбуриятлари 99 процент бажарилди. Экспорт маҳсулотларининг асосий қисмини хом ашё, материаллар, халқ истеъмоли моллари ташкил этади.

Ўтган давр давомида 19,5 миллион сўмлик эркин-конверсия валютасига товарлар экспорт қилинди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 3,5 процент камдир.

Республиканинг кўпчилик корхоналари экспорт учун товар етказиб бериш юзасидан белгиланган топшириқларни муваффақиятли бажарди.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги орқали Венгрия билан товар айирбошлаш амалга оширилди. Ўзбекистонга тикувчилик, трикотаж буюмлари, пойабзал келтирилди. Венгрияга эса газлама, соатлар, фототоварлар, трикотаж буюмлар жўнатилди. ХХР ва Афғонистон билан чегара савдоси амалга оширилди.

1989 йил 1 июлига қадар республика территориясида 7 та қўшма корхона рўйхатга олинди. Биринчи ярим йилликда «Совпластиталь» Совет—Италия қўшма корхонаси ва «Вариант» Совет—Болгария корхонаси 30,1 миллиард сўмлик маҳсулот чиқарди.

Республиканинг экспорт маҳсулоти СССР бўйича умумий экспорт ҳажмининг 4 процентини ташкил этади.

(ЎзТАГ).

• *Ижара пудрати шароитларида* •

ЗАВОДНИ СИНИШДАН САҚЛАБ ҚОЛИШДИ

ТЎҚҚИЗИНЧИ ғишт заводлари бошқармасининг 1-заводи жуда оқсаб қолди. У синиш олдида эди. Лекин коллектив заводни ижарага олиб, уни сақлаб қолди. Орадан кўп ўтмай корхона ҳатто рентабелли бўлди. Маҳсулот ишлаб чиқариш деярли бир ярим баравар ортди, меҳнат унумдорлиги эса икки марта ошди. Коллектив бор-йўғи беш ой давомида шундай натижаларга эришди.

— Биринчи завод узоқ йиллар давомида қониқарсиз ишлади, план топшириқларини бажарилишининг уддасидан чиқа олмади,— деб ҳикоя қилади 9-ғишт заводлари бошқармаси директори Т. А. Луксен.— Оғир қўл меҳнати, техника воситаларининг тез-тез бузилиб туриши, иш ҳақининг ниҳоятда камлиги кишиларни чўчитарди. Завод ёпилиш арафасида эди. Бироқ коллектив бунинг олдини олди. «Ташаббус» ишлаб чиқариш кооперативи корхонани ижарага олди. Шундан сўнг иш аҳволи тубдан ўзгарди.

Ўтган йилнинг ноябрь ойида заводни ижарага олган «Ташаббус» кооперативи коллективи қисқа муддат ичида катта силжишга эришди. Бунда ажойиб ташкилотчи, ғишт саноатида узоқ вақт ишлаб катта тажриба орттирган Шарифжон Музробович Зоҳидовнинг хизмати катта бўлди. У коллективни мустаҳкам қилиб бирлаштирди, янги шароитларда ишлаш ҳамма учун фойдали бўлишини тушунтира олди.

Коллективнинг биринчи қадами мавжуд асбоб-ускуналарни синчиклаб ремонт қилишдан бошланди. Тажрибали ишчилар техникани созламасдан туриб, ҳеч қандай муваффақиятга эришиб бўлмаслигини яхши тушунардилар. Улар, аввало, тупроқни йирик майдалагичнинг ўқларини ўзгартиришди. Чунки ишлаб чиқариш технологияси шу ердан бошланади. У қанчалик соз бўлса, кейинги жараёнлар ҳам шундай яхши боради, маҳсулот сифати юқори бўлади. Бу юмушни тугатган коллектив автоматлашган тахлагичларни капитал ремонтдан чиқарди. Сўнгра бутун энергия тармоқлари ва бошқа механизмлар ҳам қайтадан тикланди.

Кооперативда ортиқча кишилар йўқ. Ҳамма бевосита ишлаб чиқаришда қатнашади. Асосий ишчилардан ташқари фақатгина кооператив раиси, бухгалтер, икки нафар бригадир-мастер ва икки нафар навбатчи слесарь маош олади. Қолган инженер-техник ходимлар ўриндошлик асосида ишлайдилар.

«Ташаббус» кооперативининг дастлабки қадамлари анча қийин бўлганлигини ҳам айтиб ўтиш керак. Бироқ шу даврда коллектив оёққа турди. Белгиланган топшириқлар ортиғи билан бажарила бошланди. Заводда иш юришиб кетгач аввалига меҳнатни ташкил этишнинг бу янги формаси муваффақиятига ишонмаган ишчилар корхонага қайтиб кела бошладилар. Заводга қайтиб келган А. Рожков, С. Елисеев, Э. Умеров, В. Мельников, Н. Акимлар ҳам янги ишнинг тарафдорлари бўлиб қолишди. Агар кооператив ташкил этилган ўтган йилнинг ноябрида унда 43 киши ишлаган бўлса, ҳозир ишчи-хизматчиларнинг сони 82 нафарга етди. Кооператив аъзолари сафига қўшилишни истовчилар ҳали ҳам йўқ эмас.

— Ишлаш анча енгил бўлиб қолди,— дейди тахловчи Қудрат Маъдиев.— Эндиликда биз фақат тайёр маҳсулот учун иш ҳақи олишимизни яхши биламиз. Маҳсулотнинг нархи унинг сифатига ҳам боғлиқ. Шунинг учун сифатли ишлашга интиламиз. Қисқаси, янги усул биз учун фойдали бўлмоқда. Ҳамма жон куйдириб меҳнат қилади. Илгаригидек тайёрга-айёрлар орамизда йўқ. Уларни сафимиздан чиқариб юбордик. Коллективимиз аҳил ва иноқ бўлиб қолди. Шу сабабли ишимиз самараси ҳам салмоқли бўлиб бораяпти.

— «Ташаббус» кооперативининг муваффақиятлари сири яна нимада?— Меҳнатга реал ҳақ тўлаш имкониятлари пайдо бўлганлигида, — деб қисқача жавоб берди кооператив раиси Ш. М. Зоҳидов.— Мен ғишт ишлаб чиқаришда анчадан бери меҳнат қиламан. Бундай оғир меҳнатга жуда кам ҳақ тўланиши мени афсуслантирарди. Чунки сифатли ғишт тайёрлашнинг ўзи бўлмайди. Бунинг учун маҳорат ҳам, тажриба ҳам керак. Меҳнат жараёни эса жуда оғир. Деярли барча ишлар қўлда бажарилади. Лекин шунга қарамай жуда кам ҳақ тўланади. Кооператив ташкил этилгач, ҳар бир кишининг меҳнати қадри ошди.

Завод ижарага олингач, ҳақ ишбай асосида тўланадиган бўлди. Кооператив раҳбарлиги шундай тартиб ўрнатди. Бунда маош анча оширилди. Масалан, лой тайёрловчилар илгари ҳар минг дона ғишт учун 24 тийин иш ҳақи олишарди. Эндиликда уларга 50 тийин тўланмоқда. Бошқа иш ҳақлари ҳам шунга ўхшаш оширилди. Тахловчиларга ҳар минг дона ғиштни тайёрлаганлари учун тўланадиган ҳақ 20 тийин кўпайтирилди. Корхонада топшириқлар ошириб бажарилса, тайёрланган ҳамма маҳсулот учун маош энг юқори поғона асосида тўланади. Фақат норма бажарилиши эса паст даражада тўланади. Бундай моддий манфаатдорлик меҳнат унумдорлигининг ортишига олиб келмоқда.

Кооператив икки ойда бутун бир завод фаолиятида туб ўзгариш ясагандан сўнг яна бир халқа печидан ташқари тоннель печини ҳам ижарага беришни илтимос қилди. Уларнинг илтимоси қондирилди. Шу йилнинг 1 январидан бу ишлаб чиқариш бўлинмасида ҳам кооператив аъзолари меҳнат қилишмоқда. Эндиликда кооперативнинг асосий фонди 1 миллион 102 минг сўмликка етди. Шуни ҳам таъкидлаш керакки, кооператив аъзолари банкдан кредит ёки ссуда олмадилар. Ҳозирги вақтда улар ҳисобида 150 минг сўм пул бор.

Ижарачи коллектив ҳар ойда 1 миллион 300 минг дона ғишт ишлаб чиқармоқда. Кўп сонли истеъмолчилар ўз буюртмаларини қатъий график бўйича олмоқдалар. Кооператив тайёрланган маҳсулотнинг 80 процентини шартномадаги тартибга мувофиқ давлат буюртмаси ҳисобига топширади. Қолган қисмини эса бевосита шартномалар бўйича ва аҳолига сотади. Бундай алоқалар туфайли коллектив ишлаб чиқаришни ривожлантириш имконига эга бўлмоқда. Масалан, «Силикат» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси билан тузилган шартномага мувофиқ кооператив учун тахловчи автомат тайёрлаб берилади. Бу оғир меҳнатни механизациялаштиради. Ҳозирги вақтда Тошкент кабель заводи билан ўзаро маҳсулот айирбошлаш ҳақида келишилмоқда.

Заводнинг юридик жиҳатдан эгаси ҳисобланган 9-ғишт заводлари бошқармаси ҳам ижара пудратидан наф кўрмоқда. Унинг ёрдамида давлат буюртмалари тўла бажарилаяпти. Унумли ишлаш ижарачиларнинг меҳнат ҳақи юқори бўлишига олиб келмоқда. Уларнинг ўртача маоши 250—300 сўмни ташкил этяпти.

— Бу миқдор кооператив учун жуда камдек туюлади, — дейди Ш. М. Зоҳидов.— Тўғри, биз бундан анча кўпроқ маош тўлашимиз мумкин. Лекин ҳозирги вақтда онгли равишда шундай қилаяпмиз. Албатта, ишчи-хизматчилар билан келишиб олганмиз. Чунки ишлаб чиқаришни ва социал соҳани ривожлантириш учун маблағ тўплаш бундан ҳам муҳимдир. Маблағнинг бир қисмини ўзимизнинг страхование ҳисобимизга ўтказамиз ва бетоблик варақаларига ҳақ тўлаяпмиз. Касаба союз ташкилоти туздик. Кооперативимиз аъзоларини болалар боғчалари, профилакторий билан таъминламоқчимиз, меҳнат, турмуш шароитларини ва дам олишни яхшилашни ҳам мўлжаллаб турибмиз.

«Ташаббус» деб номланган бу кооператив коллективи қисқа вақт ичида ўзининг ҳаётийлигини тўла намоён этди. Ғишт заводи қолоқликдан чиқиб, илғор корхоналар сафига қўшилди. Бунинг энг муҳим омили шундаки, ишчилар ташаббускор бўлиб қолдилар, тежамкорликка алоҳида эътибор бердилар. Айниқса, виждонан, сидқидилдан меҳнат қилмоқдалар. Чунки улар бундан аввало ўзлари катта манфаат кўришларини яхши биладилар.

В. ПАВЛОВСКАЯ,
«Социалистический Чирчик» газетаси саноат бўлими мудири.

ТЎҚУВЧИ ҚИЗ

СИЗ суратда кўриб турган ушбу қиз Маҳфуза Шамсиева Тошкент тўқимачилик комбинати 3-филиалида меҳнат қилади. Ёш бўлишига қарамай касбини пухта ўзлаштирган. Филиалда илғор тўқувчилардан ҳисобланади. Маҳфуза топшириқларини ортиғи билан бажариб, маҳсулотларини доимо юқори сифат билан қабул қилинишига эришмоқда.

Т. КАРИМОВ суратга олган.

* *

МАШАҚҚАТЛИ ЙЎЛЛАРДАН ЎТИБ

ОҲАНГАРОН РАЙОНИДАГИ «ҒАЛЛАҚУДУҚ» СОВХОЗ САНОАТ КОМПЛЕКСИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНИГА 25 ЙИЛ ТЎЛДИ

БУГУН «Ғаллақудуқ» совхозининг марказида бунёд этилган замонавий посёлка, обод турар жойлар, болалар боғчалари, мактаб, профилакторий, ёшлар кафеси, соғломлаштириш комплекси, маданий-маиший ва бошқа биноларни кўрган киши бу хўжалик ҳамиша мана шундай илғор, меҳнаткашлари фаровон яшар экан-да, деган фикрга келиши табиий.

Аслида-чи ...

Аслида бу фаровонликка, юқори натижаларга етгунча қанча-қанча оғир ва мураккаб йўл босиб ўтилди. Ўзингиз ўйлаб кўринг, совхоз дастлаб ташкил этилган 1964 йилда бу ерда бор-йўғи 91 хонадонда 472 киши яшарди. Аҳолининг 120 нафари ишга яроқли бўлиб, уларнинг ичида саккизта партия аъзоси бор эди, холос. Тошкент от заводидан совхозга 4 минг гектарга яқин паст-баланд лалми ер, еттита ҳайдов, олтита ишлов трактори, тўққизта комбайн ва олтита юк машинаси мерос бўлиб қолган эди. Ўшанда совхоз қарамоғидаги чўчқалар сони 1876 бошни ташкил этарди, холос.

Вазиятнинг ниҳоятда оғирлигига қарамай, совхоз меҳнаткашлари ўша йилиёқ давлатга 121 тонна гўшт, 860 тонна ғалла етказиб бердилар. Дастлабки кунданоқ бутун диққат-эътибор социал масалаларни ҳал этишга, одамларнинг уй-жой, иш шароитларини яхшилашга қаратилди. Кўп эмас, орадан ўн йил ўтгач, хўжаликда янги, замонавий посёлка қад кўтара бошлади. Қўша-қўша уй-жойлар, чорвачилик бинолари фойдаланишга топширилди. Умуман ана шу қисқа давр ичида 4 миллион сўмликдан ортиқ капитал маблағ ўзлаштирилди. 75 та уй-жой, 5 минг бош чўчқа, юз бош қорамол сиғадиган бинолар бунёд этилди.

1972 йилда «Ҳамдам» каналининг очилиши муносабати билан лалми ерларни ўзлаштириш имконияти туғилди. Совхозда боғдорчилик, узумчилик ривожлана борди. Сабзавот, картошка, полиз ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришга киришилди.

Совхоз учун чинакам юксалиш даври 1977 йилдан яъни республикамизда ягона бўлган 12,5 минг тонна гўшт етиштиришга ва 108 минг бош чўчқани боқишга мўлжалланган комплекс ишга туширилгандан сўнг бошланди. Тўғри, бу комплекс қувватидан тўлиқ фойдаланилгунича бир қатор муаммоларни, қийинчиликларни бартараф этишга, қўшимча тадбирларни амалга оширишга тўғри келди. Тинимсиз изланиш, қилинган фидокорона ишлар ўзининг самарасини берди. Йилдан-йилга маҳсулот етиштириш суръати кўтарилиб бормоқда. Биргина ўн иккинчи беш йилликнинг ўтган уч йилида давлатга 42 минг тонна гўшт, 3800 тонна сут, 4 минг тоннадан ортиқ сабзавот, мева, картошка ва полиз маҳсулотлари етказиб берилди. 1988 йил совхоз тарихида янги марралар йили бўлиб қолди. Совхоз чорвадорлари пландаги 11 минг 500 тонна ўрнига 13 минг 137 тонна гўшт, 1072 минг тонна сут етиштириб, аҳолига сотишди. 117,6 минг бош чўчқа, 225 бош бузоқ олинди. Чўчқалар бош сони 104 минг бошга етказилди. Хўжаликда сарф-харажатларни камайтириш, меҳнатни оқилона ташкил этиш ҳисобига маҳсулот таннархи тобора арзонлашиб боряпти. Масалан, 1988 йилда I центнер гўшт етиштириш учун 134 сўм 50 тийин, 3,6 киши соати, 5,4 центнер озуқа бирлиги миқдорида ем-хашак сарфланди. Бу ўн биринчи беш йилликнинг шу даврига нисбатан бир неча баравар камдир. Ишлаб чиқаришдаги юқори кўрсаткичлар хўжаликнинг иқтисодий жиҳатдан мустаҳкамланишига олиб келяпти. Мана учинчи йилдирки, совхоз йилига 7 миллион сўмдан ортиқ даромад қиляпти. Рентабеллик 31,8 процентга етди.

Коллектив аъзолари изланишда давом этишмоқда. Ҳозир совхоздаги барча ишлаб чиқариш бўлинмаларида иш бригада, коллектив, оила ҳамда ижара пудрати асосида олиб борилмоқда. Бугунги кунда бу ерда юқори натижаларга эришаётган илғорлар сафи ҳам ортиб боряпти. Н. Варава бошчилигидаги наслчилик фермаси коллективи оила пудрати асосида иш юритиб, йилига 11 минг бошдан ортиқ юқори наслли чўчқа боласи олишга эришмоқда. Т. Потапова, А. Рейтер сингари операторлар, И. Евдокимов бошчилигидаги участка бўрдоқибоқарлари, Е. Кан, Н. Сазонова, В. Когай, Л. Хлиновская, Э. Райсбих, З. Маматов, Т. Кудишина, А. Комилжонов, М. Бекназаров ўртоқлар бошчилигидаги коллективлар ҳам беш йиллик топшириқни уч-уч ярим йилда бажариб, барчага ўрнак бўлишяпти.

Яқинда совхознинг 25 йиллик тўйига бағишлаб ўтказилган тантанали йиғилишда ана шулар ҳақида гапирилди. Дарҳақиқат, бугун ғаллақудуқликлар эришган натижалар тўғрисида жуда кўп гапириш мумкин. Йиғилишда таъкидланганидек, бу муваффақиятларнинг бош омили коллектив аъзоларининг ҳамкорликда, ҳамжиҳатликда, бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилаётганликларидир. Зеро, ҳозирги кунда бу ерда руслар, қозоқлар, ўзбеклар ва бошқа халқ вакилларидан иборат 1200 кишилик коллектив меҳнат қилмоқда. Уларнинг фаровон яшашлари учун қўшимча тадбирлар амалга оширилмоқда. Социал масалалар ҳал этилмоқда. Совхозда аллақачоноқ барча уй-жой билан таъминланган. Меҳнаткашлар ихтиёрига жаъми 50,6 минг квадрат метр ҳажмдаги уй-жой бериб қўйилган. Яқинда совхозда янги савдо маркази ва 400 ўринли клуб биноси фойдаланишга топширилади. Бир сўз билан айтганда, хўжаликда истиқомат қилаётган 3500 киши учун барча қулайликлар, шарт-шароитлар яратиб қўйилган.

Совхоз ташкил этилгандан буён бу хўжаликка Григорий Павлович Гриценко раҳбарлик қилиб келмоқда. Коллектив аъзолари совхоз эришган бугунги ютуқларда унинг ҳам алоҳида хизмати борлигини таъкидлаб ўтишди.

— Ҳали олдимизда жуда катта вазифалар, қилиниши лозим бўлган ишлар турибди. Хўжалигимизнинг аҳил, иноқ коллективи бундан буён ҳам Озиқ-овқат программасини бажаришга, аҳолига кўпроқ чорвачилик ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб беришга ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшаверади,—деди директор пировардида.

Бунга ишончимиз комил.

Ф. МУҲИДДИНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Байрам тантаналаридан лавҳалар.
Суратчи А. ЗУФАРОВ.

• Мутахассис дала айланганда

ЎРГИМЧАККАНАНИНГ КЎПАЙИШИГА ЙЎЛ ҚЎЙМАНГ

ҒЎЗА — зараркунанда ва касалликлардан энг кўп шикастланадиган экин. Унга турли хил ҳашаротлар тушади. Айниқса, ўргимчаккана бу ўсимликнинг ашаддий кушандасидир.

Ўргимчаккана асосан баргнинг орқа томонига жойлашиб олиб, унга шикаст етказади. Жуда ингичка кулранг иплари билан баргни ўрайди. Зарарланган баргнинг устки томонида эса оч тусли, қўнғир, қизғиш доғлар пайдо бўлади. Шундан сўнг у тўкила бошлайди. Ниҳоят ўсимлик яланғочланиб, қовжираб қолади.

Деҳқонларимиз, мутахассисларимиз пахта далаларида бу ҳашаротнинг тарқалишига йўл қўймаслик учун зарур чора ва тадбирларни амалга оширишга ҳаракат қиладилар. Бу иш эрта баҳордан бошланади. Тут навдалари кесиб олингач, дарахтлар атрофи, йўл чеккасидаги бегона ўтлар тозаланади. Дала атрофидаги ғўза ниҳоллари I — 3 та чинбарг чиқаргандан сўнг олтингугурт кукуни билан ОШУ-50 пуркагич аппарати ёрдамида чанглатилади.

Хўш, ҳозир далаларда аҳвол қандай?

Яқинда бир группа мутахассислар билан биргаликда Коммунистик, Бўка, Пискент, Ўрта Чирчиқ, Чиноз районларидаги бир қатор хўжаликларда бўлдик. Карталарни синчиклаб кўздан кечирдик. Маълум бўлдики, айрим хўжаликларнинг пахта майдонлари чеккаларига ва ўрталарига тўп-тўп бўлиб ўргимчаккана тушган. Шунингдек, кўсак қурти тарқалаётган далалар ҳам аниқланди.

Демак, ҳозирги кундаги муҳим вазифа ўргимчаккана ва бошқа ҳашаротларнинг тарқалишига йўл қўймасликдан иборатдир. Бунинг учун қандай имкониятлар бор?

Бу йил областимиз хўжаликларига 2 минг тонна олтингугурт кукуни келтирилган. Шу билан бирга областимизда 42 та биолаборатория ва биофабрика ишлаб турибди. Ҳозирги кунга қадар 68,I минг гектар майдонга трихограмма, 31,4 минг гектар майдонга хабробракон, 41,8 минг гектар майдонга олтинкўз кушанда ҳашароти тарқатилди. Бу энтомофагларни ишлаб чиқаришда, айниқса, Бекобод биофабрикасида ибратли тажриба тўпланган. Бу тажрибадан кенг фойдаланиш керак.

Айни пайтда ҳашаротларни йўқотишда олтингугурт препаратининг самараси катта эканлигини ҳам унутмаслик керак. I00 литр сувга 12 килограмм олтингугурт кукуни билан 6 килограмм сўндирилган оҳак солиниб тайёрланган эритмадан 6 килограммига яна I00 литр сув аралаштирилса, бир гектар ерга сепишга етади.

Бу соҳада Оққўрғон районидаги С. Сегизбоев номли, «Оққўрғон» совхозлари, Бекобод районидаги «Далварзин» совхози, Бўка районидаги Мичурин номли, «Ленинобод», «Ленин йўли», Карл Маркс номли колхозларда яхши ишлар қилинмоқда. Афсуски, кўпгина хўжаликларда бунга эътибор берилмаяпти. Мутахассислар эринчоқлик қилмоқдалар. Чунки бу эритмани тайёрлаш анча иш талаб қилади. Катта-катта дошқозонларда қайнатиб, тайёрлаш керак бўлади-да! Чиноз, Янгийўл, Пискент районларидаги мутахассислар бизнинг бу мулоҳазамиздан тўғри хулоса чиқариб оладилар, деб ўйлаймиз. Чунки улар олтингугурт эритмасидан кўра негадир кўпроқ заҳарли химикатларни ишлатишни афзал кўрмоқдалар.

Тўғри, бу йил истисно тариқасида изофен ва кельтан сингари заҳарли химикатлардан кўсак қуртига қарши курашда эса дендробациллин, фазалон, битоксибациллин препаратини қўлланишга рухсат берилган. Бироқ уларни ишлатганда тартиб-қоидага қатъий амал қилиш керак бўлади.

Яхшиси ҳашаротга қарши курашда биологик усулдан ва олтингугурт эритмасидан оқилона фойдаланишни маслаҳат берамиз.

Ш. МИРЗАЕВА,
«Ташоблсельхозхимия» агрономи.

ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг ТИЛЛАР ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНИ ЛОЙИҲАСИ—УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

ТИЛ БОРКИ ХАЛҚ БОР

ЎЗБЕК тили давлат муҳофазасига олиниш арафасида. Она тилимизга бундай ғамхўрлик дунёнинг бошқа бирон жойида кўрсатилмаслиги ва унинг ривожланиши учун етарли шарт-шароит йўқлигини унутмаслигимиз керак. Шунинг учун қонунни **«Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг ўзбек тилига давлат мақомини бериш тўғрисидаги қонуни»** деб номлаш мақсадга мувофиқдир.

Лойиҳада таҳрирга муҳтож моддалар талайгина. Жумладан, 1-модданинг 3-қисмида **«гражданлари»** эмас **«вакилларн»** бўлиши лозим, бундан ташқари шу ўринда **«...ва миллатлараро муомала тили сифатида рус тилини...»** жумласи ортиқча. 1-модданинг иккинчи қисмини **«Ўзбек тилининг расмий давлат тили мақомига эга бўлиши Ўзбекистон ССРда яшайдиган бошқа миллат вакилларининг ўз она тилини қўллашидан иборат конституцион ҳуқуқларни камситмайди»** деб ёзиш керак. Агар юқорида қайд этилган жумла қолгудек бўлса Ўзбекистон ССРда рус миллати вакиллари йўқ экан, деган хулосага келиш мумкин. Умуман, лойиҳанинг бошқа моддаларига ҳам «ва рус тилини», «ёки рус тилида» жумлалари асоссиз равишда тиқиштирилган. Фикримни изоҳлаш учун биргина мисол келтираман: 14-модданинг иккинчи қисмида **«Ўзбек тилида, рус тилида ёки томонлар учун мақбул бошқа тилда»** жумласи бор. Наҳотки **«ёки томонлар учун мақбул бошқа тилда»** дейиш **«рус тилида»** дейишни тақозо этмайди? Бу гапга ҳам «рус тилида» жумласини киритиш улуғ рус тилига ҳурматсизликдан бошқа нарса эмас. Шунга ўхшаш нуқсонлар 13-, 30- ва 33-моддаларда ҳам кўзга яққол ташланади.

Ўзбекистон ССРда яшовчи бошқа миллат вакилларининг бир-бирлари билан ўзбек тилида мулоқот қилиш имкониятидан қонунан маҳрум этмаслигимиз лозим. Лойиҳанинг 3-моддаси **«Ўзбекистон ССРда рус тили миллатлараро алоқа воситасидир»** деб бошланади. Бундан чиқадиган хулоса шуки, масалан, Ўзбекистонда корейс тожик билан русча гаплашиши керак. Агар корейс тожик билан ўзбек тилида гаплашишни истаса-чи? Бизнингча, 3-моддани **«Ўзбекистон ССРда ўзбек ва рус тиллари — миллатлараро муомала воситасидир. Ўзбекистон ССР чегарасидан ташқарига жўнатиладиган расмий хат-ҳужжатлар ўзбек тилида ёки икки томон учун мақбул тилда тузилади»** деб тузатиш зарур.

Ўзбек тилининг тақдири Ўзбекистон ССР тасарруфида, бундан ўзгача бўлиши мумкин эмас. Шундай экан, 4-модданинг биринчи қисмини **«Ўзбекистон ССР республикада ўзбек тилини ривожлантириш ва қўллаш борасида ҳар қандай масалани ҳал этиш ҳуқуқига эгадир»** деб мухтасар ҳолга келтириш, шунингдек, 5-модданинг биринчи қисмини **«Қорақалпоғистон АССР автоном республика территориясида қорақалпоқ тилини ривожлантириш ва қўллаш борасида ҳар қандай масалани ҳал этиш ҳуқуқига эгадир»** деб тузатиш керак.

1-бобга **«Ўзбек тили кунини белгилаш тўғрисида»** деган модда киритиш даркор. Бу кун айрим кишилар таклиф этаётган Алишер Навоий таваллуд топган кун эмас (бу кун шундай ҳам нишонланади); балки «Ўзбекистон ССРнинг ўзбек тилига давлат мақомини бериш тўғрисидаги қонуни» қабул қилинган кун бўлгани маъқул. Шартли 6а моддасини қуйидагича ёзиш мумкин: **«Ўзбек тили кунини белгилаш тўғрисида. Республикада «Ўзбекистон ССРнинг ўзбек тилига давлат тили мақомини бериш тўғрисидаги қонуни» қабул қилинган кун ҳар йили ўзбек тили куни сифатида нишонланади».**

Ҳар қандай раҳбар, ихтисоси бўйича билимдонлигидан қатъий назар, иш унумдорлиги юқори бўлиши учун давлат тилини билиши зарур. 12-моддада **«Муомала ва ахборот тилини тобе ходим танлайди»** деган жумла бор. Айтайлик, тобе ходим раҳбар билмайдиган тилни танласа-чи? Ушбу ноаниқликни бартараф этиш учун 12-моддани: **«Раҳбар ўзбек тилини билиши шарт. Муассаса, корхона ва ташкилотларнинг ходимлари ўртасида хизмат юзасидан бўладиган муомала ва ахборот тили ўзбек тилидир, зарур бўлганда эса томонлар учун мақбул тил қўлланилади»** деб тузатиш кифоя.

24-моддадаги биринчи гапни **«Ўзбекистон ССР араб алифбосига асосланган эски ўзбек ёзувини ўргатишни умумий таълим мактабларига мажбурий фан сифатида жорий қилади ва бу ёзувни ўрганишни истайдиган гражданларга ёрдам беради»** деб ёзилса тилга ғамхўрликка намуна бўлар эди. Чунки эски ўзбек ёзуви — тил бойлигимизнинг бир чашмаси, ўзбек халқи шевалари ва оғзаки ижоди қолган чашмаларидир. Афсуски, бу борада лойиҳада ҳеч нарса ёзилмаган. VI бобга ҳам қўшимча модда киритиш керак. Шартли 24а моддасини қуйидагича ёзиш мумкин: **«Ўзбек халқи шевалари ва оғзаки ижоди тўғрисида. Ўзбекистон ССР ўзбек халқи шевалари ва оғзаки ижодини ўрганиш, илмий тадқиқ қилиш учун етарли шарт-шароит яратади ва изланиш натижаларини узлуксиз ёритиб боради».**

Лойиҳада давлат тилини ўрганишдан бўйин товлайдиганлар учун аниқ жавобгарлик йўқ. Шунинг учун 36-модданинг биринчи гапини қуйидагича тузатиш зарур: **«Ўзбекистон ССРда давлат тилини атайин ўрганиш ва сўзлашдан бўйин товлаш, шунингдек, ҳар қандай миллий тилга менсимай ёки хусумат билан қараш таъқиқланади».**

39-модданинг биринчи қисмини эса **«Ўзбекистон ССРнинг ўзбек тилига давлат мақомини бериш тўғрисидаги қонуни босқичма-босқич жорий этилиб, бу жараён 1992 йил 1 январигача ниҳоясига етказилади»** деб ёзишни таклиф қиламан.

А. МЎМИНОВ,
Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг бадиий адабиётни тарғиб қилиш бюроси ходими.

СОДИҚ БЎЛАЙЛИК

Лойиҳани ўқиб чиққач, узоқ ўйланиб қолдим. Нима учун биз тил тўғрисида эмас, тиллар тўғрисида қонун қабул қилаяпмиз? Нега лойиҳада рус тилига бўлган эътиборни шунчалик қайта-қайта таъкидлаш керак. Мақоламнинг бошидаёқ айтиб қўяй: рус тилини ўрганишга ҳеч ким қаршилик қилмайди. Бу улуғ ва қудратли тил. Уни йиллар давомида авлодлар қулоғига қуйиб келаяпмиз. Бу Ўзбекистонда яшовчи ҳар бир оила учун ёд бўлиб кетган. Бу тилсиз биз бошқа халқлар маданиятидан баҳраманд бўлолмаслигимизни ҳам жуда яхши биламиз. Шундай экан, лойиҳанинг асосий мағзини бугунги кунда ночор аҳволга тушиб қолган ўзбек тилининг тақдири ташкил этиши керак эди. Ахир у йиллар давомида камситилиб эътибордан четда қолиб келди. Демократия, ошкоралик туфайли бағримизга шамол тегиб, энди бу хатони тузатамиз деб турганимизда лойиҳанинг бу тарздаги талқин қилиниши бизни таажжублантирди. Унинг кўп моддалари иккитиллилик ва кўп тиллилик сиёсати билан суғорилган. Ваҳоланки, ўзбек халқи ўз она тилида равон гаплаша оладиган, давлат ишларига бемалол аралаша оладиган, ўз тилида ижод қиладиган, илмий ишларни бажарадиган бўлиши керак.

Ўрта Осиёдан ташқари кўпгина Иттифоқдош республикаларда ўша республика номи билан аталган тил давлат тили ҳисобланади. Хусусан, Болтиқбўйи, Кавказ республикалари, Молдавия, Украина, Белоруссияда бўлганимда бунга тўла ишонч ҳосил қилдим. Бу жойларда бошқарув идораларида ишловчи кишилар ўзлари яшаб турган республика тилини мукаммал биладилар. Ўзбекистонда эса аксинча, бошқарув аппаратларида, айниқса одамларнинг иши тушадиган ташкилотларда ўзбекчани чала биладиган ёки жуда ҳам кам биладиган ва мутлақо билмайдиган кишилар ишламоқдалар. Бундай раҳбарлар олдига рус тилини билмайдиган оддий меҳнаткашлар киришга тортинадилар. Фикрларини баён қилолмасликдан чўчиб ҳадиксирайдилар. Шунинг учун ҳам идора раҳбарлари ўзбек тилини албатта билишлари шарт.

Тил — буюк бойлигимиз. Республикамиз Фанлар академияси Ўзбек тилининг пойдеворини қайта тиклашга бош қўшса ҳайрли иш бўлур эди, деб ўйлайман. Буюк мутафаккир Навоий давригача тилимизнинг туркий ном билан аталиши кўпчиликка маълум. Кейинчалик эса, айниқса, Улуғ Октябрь социалистик революциясидан сўнг В. И. Ленин ҳар бир миллат маданиятини, тилини ривожлантиришга алоҳида эътибор бериш кераклигини таъкидлади. Аммо йиллар ўтиши билан бу таълимотга риоя қилинмай қўйилди. Ўзбек тилини байналминаллаштириш соҳасида айрим олим ва файласуфларимиз катта «хизматлар» қилдилар, илмий асарлар яратдилар.

Яқинда Фанлар академиясининг кўзга кўринган раҳбарларидан бири матбуот саҳифасида миллий ёшлар рус тилини билмаслиги туфайли ҳарбий хизмат ўрнига қурилиш батальонларида мажбурий жисмоний меҳнат қилаётганликлари тўғрисида гап юритди. Адолат нуқтаи назаридан қараганимизда «сен рус тилини билмайсан, қурилиш батальонидан бошқасига ярамайсан», дейиш инсофданми? Бу борада ҳам чуқурроқ ўйлаб кўриш керак.

Сир эмас, бир неча йиллар давомида олий мактабларда бир қатор лекциялар фақат рус тилида ўқиб келинди. Энди болалигиданоқ даладаги меҳнатга жалб қилиниб, бу тилни эгалламаган ёшларнинг билим олишини тасаввур қилиб кўринг, Демак, ўз-ўзидан маълумки, биз халқ хўжалигига малакасиз, ўз соҳасини яхши билмаган кадрларни тайёрлаб бердик. Ҳали бундай мутахассислар иш самараси турмушимизда анча вақтларгача ўзининг салбий изини қолдираверади. Ёки бўлмаса, дарсликлар, қўлланмаларнинг фақат рус тилида нашр қилиниши нималарга олиб келиши ҳақида ўйлаб кўрдикми? Натижада ўзбек тили оддийгина турмуш тили бўлиб қолди холос. Энди бу катта хатоларимизни тузатиш пайти келди. Партия ва ҳукуматимиз, ошкоралик ва демократия бунга йўл очди. Ана шу қулай фурсатдан фойдаланишимиз, ўзбек тилига чинакам давлат мақоми берилишига эришишимиз ва тилимиз эркинлигининг самарасини ҳис этишимиз керак.

К. МУҲИТДИНОВ,
Ўзбекистон агросаноат давлат комитети республика ўқув методик кабинети ходими.

МУҲЛАТ БЕРИЛСИН

Афсуслар бўлсинки, биз умид боғлаган комиссия аъзоларидан ҳафсаламиз пир бўлди. Сабаби, лойиҳа жиддий таҳрир талаб қилинишидан ташқари, у тугалланмаган, чала-чулпа ҳамдир. Чунки унинг 1-моддасида ўзбек тилининг Ўзбекистон ССРда давлат тили эканлиги таъкидланган бўлиб, қолган моддаларда ўзбек-рус икки тиллилиги қайд этилади.

Лойиҳанинг VI боб 26-моддасида тилларни ўрганишнинг мажбурийлиги тўғрисида гап боради. Биз бу моддага **«Ўзбекистон ССРда ўзбек тили давлат тили деб расман тан олингач, республикада яшаётган ҳар киши ўзбек тилини ўрганиши ва билиши, шу мақсадда уларга маълум вақтга қадар муҳлат берилиши шарт»** деб қўшиб қўйилишини таклиф қиламиз.

Н. МУҲИДДИНОВ,
Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг меҳнат ветерани.

ОИЛАВИЙ ХУЛОСА

Матбуотда Ўзбекистон ССРнинг Тиллар тўғрисидаги қонуни лойиҳасини зўр қизиқиш билан оилавий муҳокама қилдик ва қуйидаги хулосага келдик.

1. Ўзбекистон ССРнинг тиллар тўғрисидаги қонун лойиҳасидан шундай кўриниб турибдики, қонун агар шу тарзда қабул қилинадиган бўлса, она тилимиз — ўзбек тилига бўлган муносабат заррача ҳам ўзгармай қолаверади. Натижада икки тиллилик бўлиб қолиши ҳеч гап эмас.

2. Қонун лойиҳасида рус тили миллатлараро тил деб кўрсатилган. Бизнингча, у СССР халқлари ўртасидаги дўстлик тили дейилгани мақсадга мувофиқ бўлади.

3. Қонун лойиҳасининг бошидан охиригача ҳар бир боб ва модда икки тиллилик тиқиштирилган ва доим рус тили билан бирга юритилган. Ўзбек тилига эса мустақил, эркинлик ҳуқуқи берилган эмас. Бизнинг эса ишончимиз комилки, рус тилида ёзиш учун доимо зарурат бўлади.

Ўзбек тили 30—40 йиллардан то 1985 йил апрель Пленуми ва XIX партия конференциясига қадар босқичма-босқич ўз ривожини топмай келди. Ҳатто рус тилини равон сўзлай олмаганлар, бехато ёзаолмаганларга саводсиз деб баҳо бериларди. Шу сабабли мажлис ва йиғинлар ўзбек тилида олиб борилмасди.

Биз лойиҳа бутунлай қайтадан кўриб чиқилиши лозим деб ҳисоблаймиз. Қонунда кўрсатилган барча боб ва моддаларда ўзбек тили сўзидан сўнг нуқта қўйилиб, сўнгра алоҳида модда киритилиб, лозим бўлган тақдирдагина бошқа миллатлар билан бўладиган ўзаро муносабатлар дўстлик тили — рус тилида ёҳуд бошқа тилларда олиб бориш керак, деб юритилиши мақсадга мувофиқ бўлади, деб ҳисоблаймиз.

А. ТОЛИПЖОНОВ,
меҳнат ветерани.

ТАКЛИФЛАР, ИСТАКЛАР

ЛОЙИҲАНИНГ 24-моддасида эски ўзбек ёзуви тўғрисида гап боради. Менимча, бу масалага чуқурроқ ёндашиш, хусусан, **«эски ўзбек ёзувини ўрганишни истайдиган гражданларга ёрдам бериш» эмас, балки бошланғич синфлардан бошлаб араб алифбосини ўргатишни қатъий йўлга қўйиш лозим.** Акс ҳолда халқимиз ўз тарихини билмаган ҳолда бугунги кундагидек чаласавод бўлиб қолаверади.

Ў. КАРИМОВ,
Калинин районидаги 10-мактаб ўқитувчиси.

* * *

ЛОЙИҲАНИНГ III боб 9-моддаси: «Ўзбекистон ССР давлат органлари ишида қўлланиладиган ягона тил ўзбек тилидир» бўлиши лозим. «. . . Гражданлар қайси миллатга мансуб бўлишидан қатъий назар ўзбек тилини билиши шарт» деб тузатиб ёзилиши керак.

И. УМАРОВ,
Тошкент.

НЕПТУН БАЙРАМИ

Областимиз меҳнаткашларининг ёз фаслида севимли оромгоҳларидан бирига айланувчи «Тошкент денгизи»да Нептун байрами бўлиб ўтди. Унда ДОСААФ клубларининг ёш денгизчилари сув спорти ва бошқа спорт турлари бўйича ўзаро маҳоратларини намойиш этишди. Ана шу байрамга улар анча илгари тайёргарликни бошлаб юборган эдилар. Шу куни тадбир қатнашчилари ёш денгизчилар иштирокида турли хил спорт мусобақаларини, театрлаштирилган постановкалар ҳамда ичак узди ҳазил-мутойибаларни томоша қилдилар. Суратларда: денгиз эстафетаси масофаларининг бирида: парашютдан ташлаш.

А. РИСҚИЕВ тасвирга туширган.

(ЎзТАГ).

ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОНИДА

ТЎЛА ҚУВВАТ БИЛАН

БАЙТҚЎРҒОН қишлоқ Совети территориясида жойлашган область матлубот жамиятининг хўжалик ҳисобидаги қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш ва тайёрлаш комбинати, айни кунда, тўла қувват билан ишлай бошлади.

Бу ерда ўн беш турдаги маҳсулотдан кунига 30 минг шартли банка мева ва сабзавот консервалари тайёрланяпти. Ҳозиргача 1 миллион банкадан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқарган комбинат коллективи йил охиригача 2 миллион 750 минг дона консерва маҳсулотлари тайёрлаш ниятида. Шунингдек, комбинат ҳузурида ойига 15 тоннага етказиб турли хилдаги қандолат маҳсулотлари тайёрланяпти.

Яқинда Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлари мазкур комбинатда бўлишиб, бу ердаги ишлар билан яқиндан танишишди.

Р. ИНОҒОМОВА.

ҚАЙТА ТАЪМИРЛАШДИ

ТУЗЕЛЬ қишлоқ Совети территориясида икки қаватли бино анчадан буён фойдаланилмай ётарди. Область дорихоналар бошқармасига қарашли 249-дорихона ходимлари мазкур бинони 15 минг сўм маблағ сарфлаб қайта таъмирлашди. Тўла ремонтдан чиққан бу бино айни кунда дорихона сифатида аҳолига хизмат кўрсата бошлади.

КЕЛИШГАН ҲОЛДА

ҚИБРАЙ посёлкасида «Ижод» деб номланган ёшлар илмий техника маркази фаолият кўрсата бошлади. Хўжалик ҳисобида ишлаётган мазкур марказ турли корхона, ташкилотлар билан битим тузиб, уларнинг муаммосини ҳал этишга ёрдам беради.

Улар Тошкентдаги «Подъёмник» заводи билан ҳам ҳамкорлик қилиб, ўз ихтироларини заводда ишлаб чиқаришга жорий эта бошлашди.

Шу кунгача 12 минг сўм соф даромад олган коллектив аъзолари «Шарқ» ишлаб чиқариш бирлашмаси билан ҳам келишган ҳолда чинни, пластмасса буюмларини ишлаб чиқаришни йўлга қўйишди.

Айни кунда техника маркази аъзолари Новосибирск, Москва корхоналари билан ҳам шартнома тузишяпти.

Ш. ТАЛАЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЎЙЛАР МУБОРАК!

АВИАСОЗЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИНИНГ

тўй тантаналарида маданий хизмат қилишга мослаштирилган ва замонавий репертуарга эга бўлган

«САМО» АНСАМБЛИ

БАХТ ВА ШОДЛИК ОҚШОМИНИ КЎНГИЛДАГИДЕК ЎТКАЗИШДА ХИЗМАТИНГИЗГА ТАЙЁР!

Ансамблни кассага пул тўлаш йўли билан тўйхонага таклиф қилишингиз мумкин.

Буюртмалар олдиндан ҳар куни соат 17.00 дан маданият саройининг 2-қават, 90-хонасида қабул қилинади.

Бизнинг адрес: Авиасозлар шаҳарчаси, Лисунов кўчаси, Авиасозлар маданият саройи (15, 23, 48, 72, 154, 164-автобуслар; 3, 23-трамвайларнинг «Маданият саройи» бекати). Метронинг «Чкалов» станциясигача борилади. Телефон: 96-55-81.

15-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1989-1990 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ.

8-синф маълумоти билан билим юртига қабул қилинганлар уч йил муддатда монтажчи-ғишт терувчи, бўёқчи-сувоқчи, дурадгор, электр-газ пайвандчи, дурадгор-мебелчи касбларини эгаллайдилар.

БУ КАСБЛАРНИ ЭГАЛЛАШ УЧУН 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

6 ойлик курсларга ҳарбий мажбуриятни шу йилнинг май ойигача ўтаб қайтганлар, шунингдек 10-синф маълумотига эга бўлган йигитлар қабул қилинадилар. Уларга 75 сўм миқдорида стипендия тўланиб, улар юқори вольтли ҳаво линияларида катта кучланишли электр тармоқлари бўйича мутахассис, электр газ пайвандчи, дурадгорлар, сувоқчи-бўёқчи, слесарь-сантехник мутахассисликларига ўқитилади.

ЙИЛЛИК КУРСЛАРГА 10-СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ. Уларга темир йўл ва метрополитенда автоматика, телемеханика ва алоқа қурилмаларини жиҳозлаш, бўёқчи-сувоқчилар, дурадгорлар, электр-газ пайвандчи, ғишт терувчи ва пардозловчи касблари ўргатилади ва 30 сўм миқдорида стипендия тўланади.

8-синф маълумоти билан билим юртига қабул қилинганлар 4 маҳал бепул иссиқ овқат, кийим-бош, узоқдан келганлар ётоқхона билан, бундан ташқари ишлаб чиқариш практикаси давридаги иш ҳақининг 50 фоизи билан таъминланади.

ЎҚИШ ВАҚТИ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Ўқишни имтиёзли диплом билан битирганларга олий ўқув юртига кириб ўқиш учун йўлланмалар берилади. Улар институтга конкурсдан ташқари қабул қилинади.

Ўқишга кирувчилар 1 сентябргача қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: директор номига ариза, таржимаи ҳоли, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт шахсан кўрсатилади, маълумоти ҳақида гувоҳнома ёки етуклик аттестати, турар жойидан справка, 5 та 3х4 см ҳажмидаги фотосурат, соғлиғи тўғрисида 086/У формадаги медицина справкаси, характеристика.

ҚАБУЛ КОМИССИЯСИ ҲАР КУНИ СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Ҳамза района. Слоним кўчаси, 113-уй (26, 151, 161, 15, 48, 61, 153-автобусларнинг «Иззат» бекати). Телефон: 96-17-61.

Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси базасидаги

С. И. КАДИШЕВ НОМЛИ 33-АВИАЦИЯ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисослар бўйича 1989-90 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Учиш аппаратларининг йиғувчи-слесари, механика-йиғув ишлари слесари, учиш аппаратлари деталларини тайёрлаш ва парчинлаб иш бажариш слесари, кенг профилдаги станокчи, рақамли программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори, фрезерчи, газ-пайвандчи.

Билим юртига 8—10 синф маълумотидаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

10-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар, шунингдек, Совет Армияси сафларида ўз хизмат бурчини ўтаб қайтган ёшлар учун ўқиш муддати 6 —10 ой.

МАШҒУЛОТЛАР ГРУППАЛАРНИНГ КОМПЛЕКТЛАШУВИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

8-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар учун ўқиш муддати — 1, 2, 3 йил.

1 — 2 йил таълим олган ўқувчиларга тегишли касб бўйича малака оширганлиги ҳақидаги ҳужжат берилади.

2 — 3 йил таълим олган ўқувчилар бепул овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Билим юртини тамомлагач ўқувчиларга танлаган касби бўйича малака оширгани ва ўрта маълумот олгани ҳақидаги диплом берилади.

1 йилгача муддат билан таълим олган ўқувчиларга ойига 65 сўм стипендия тўланади.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга ўзлари ишлаб топган иш ҳақининг 50 фоизи тўланади ва стипендиялари сақлаб қолинади.

Билим юртидаги ўқиш даври умумий меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Дарслар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Билим юрти яхши спорт базасига эга. Авиамоделчилик тўгараклари, миллий чолғу асбоблари ансамбли, духовой оркестр, вокал чолғу асбоблари ансамбли ва расм чизиш студияси ишлаб турибди.

Билим юртини аъло баҳоларга тамомлаганлар олий ўқув юртларининг кундузги ва кечки бўлимларига, шунингдек олий ҳарбий билим юртларига ўқишга юбориладилар.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, 8-синфни тамомлаганлиги ҳақидаги ҳужжат ёки ўрта маълумот ҳақидаги аттестат, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, медицина справкаси (086/У форма), 6 дона фотосурат (3х4 ва 4х5).

Адрес: 700207, Тошкент шаҳри, Генерал Петров кўчаси, 331-уй (8, 30, 106 151, 171-автобуслар; 6, 29-трамвайларнинг «С. И. Кадишев номли билим юрти» бекати). Телефонлар — 96-58-20, 96-39-72, 96-47-70.

ИШЧИЛИКДАН СТУДЕНТЛИККА

Бир неча йилдирки, Тошкент трактор заводи ишчилари сафи ёшлар ҳисобига ортиб бормоқда. Улар катталардек малакали бўлмасалар-да, лекин ўзлари танлаган ишни ўрнига қўйиб бажарадиган йигит-қизлардир. Икки йил мобайнида эпчил ўринбосарларни тайёрлаётган 36-ўрта ҳунар-техника билим юрти педагоглари, мастерларининг ҳиссаси катта, албатта. Мазкур ўқув даргоҳидан ўн икки йил давомида корхонадагилар қаторига қўшилган 3600 нафар ишчининг кўпи ишлаб чиқаришда пешқадамлардан ҳисобланади.

Билим юртида ўқувчиларнинг турмуш шароити, билим ва касб эгаллаши билан мунтазам қизиқиб боришади. Ўқитувчилар, мастерларга қулай шарт-шароитлар яратиб берилади. Тракторсозлар массивида жойлашган бу ҳунар масканининг моддий базаси ҳам анча мустаҳкам. Биз бу ерда бўлганимизда бугунги кун талабларига мос равишда жиҳозланган шинам хоналар, ҳарбий ватанпарварлик кабинетлари, жуда катта китоб фондига эга бўлган кутубхона, бассейн, спорт зали, майдончаларини кўриб яратилган қулайликлардан хурсанд бўлдик.

Бу ерда талабаларнинг маънавий баркамол ўсишларига ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Ўқувчиларнинг ғоявий-эстетик тарбияси ҳамиша эътиборда, бундан ўн йилча аввал ташкил этилган драма, хор, расм чизиш, рақс, суратга олиш тўгараклари мунтазам ишлаб турибди. Қатор спорт секцияларида ёшлар жисмонан чиниқмоқдалар. 600 ўринли ётоқхонада вақти-вақти билан адабий кечалар, учрашувлар ўтиб турибди. Яқинда билим юрти муҳим бир тажрибага қўл урди. Бу ўқув муассасаси Тошкент политехника институти билан шартнома тузди. Унга мувофиқ билим юртида иккита группани институт педагоглари ўқитадилар. Группаларга талабалар конкурс асосида қабул қилинадилар. Ўқишни муваффақиятли битирганлар эса бир йўла Тошкент политехника институтининг талабаси деган ҳужжатга ҳам эга бўладилар.

— Биз бу тажрибани ўтказишимиздан мақсад талабаларга чуқурроқ билим бериш, уларни олий мактабга тайёрлаш, касб-кор билан батафсилроқ таништиришдан иборат, — дейди билим юрти директори ўринбосари Алиакбар Азимов.

У. МАНСУРОВА.

БЕПАРВОЛИК ШУНДАЙ ЗАРАРКИ...

ЯҚИНДА газетамизда Маҳаллий саноат министрлигига қарашли экспериментал ишлаб чиқариш бирлашмасининг Янгибозордаги бош корхонасида ёнғин туфайли катта зарар кўрилганлиги ҳақида хабар берган эдик. Мухбиримиз воқеа содир бўлган жойда ёнғиннинг сабабларини ва юзага келган муаммоларни батафсил ўрганди.

КЎЗА... КУНИДА СИНАДИ

БУ ЕРДА бўлган киши корхонада ёнғин чиққанда ҳам катта зарар кўрилиши мумкинлигини хаёлига ҳам келтирмайди. Чунки дарвозадан кираверишда девор ёқалаб кетган Дархонариқ каналидан шарқираб сув оқиб ётибди. Ҳовлининг каттагина қисми боғ. Унинг ёнгинасидан ўтган сув қувуридан учта гидрант чиқариб қўйилган. Тайёр маҳсулотлар омбори ва альбом цехлари оралиғида камида 700 куб метр сув сиғимига эга бўлган ҳовуз бор. Унга электр токи билан ишлайдиган иккита автоматик гидрант ўрнатилган. Ана шундай ҳовузлардан яна бир чоғроғи тикувчилик цехи ортида жойлашган. Бирлашманинг орқа томонида эса Чирчиқ дарёсининг тармоғи Қорасув кенг ўзанда мавжланиб оқиб ётибди. Ҳамма ёқ сув. Лекин, минг афсуски, шу ресурслардан омилкорлик билан фойдалана билинмаганлиги туфайли ҳам ёнғиндан катта зарар кўрилди.

Ўт тушишига сабаб — пахта цехидан чиққан момиқ бўлди. У цех ва тайёр маҳсулот омборининг шундай ёнига ташланиб, сувга бўктириларди. Лекин шу куни лоқайдлик қилинди. Чала чўктирилган момиққа қаердандир тушган чўғ қаттиқ эсаётган шамол ёрдамида тез аланга олиб тайёр маҳсулотлар омборига ўтди. Сўнгра у альбом цехи ёнидаги очиқ майдонда уйилиб ётган хом ашёга тарқалди. Қуруқ пахта тез ёнганлиги учун альбом ва тикув цехларини ҳам ўт олди. Баланд ёнаётган алангани кўриб етиб келган одамлар унга ўз кучлари билан бас келолмадилар. Электргидрантлар ишламади, вақт бой берилди.

Райондаги ягона ўт ўчириш машинаси ҳам бошқа районда ёрдамда бўлганлиги учун объектга кеч етиб келди. Рация билан қўшни районлардан чақирилган 14 та машина ёрдамида фақат пахта цехи ёнғиндан сақлаб қолинди. Тайёр маҳсулот омбори, альбом ҳамда тикув цехлари, қанчадан-қанча хом ашё ва чет элга жўнатиш учун тайёрланган пахтанинг асосий қисми ёниб кетди.

Район ички ишлар бўлимининг давлат ёнғиндан сақлаш назорат инспекцияси бошлиғи, ички ишлар капитани Р. Умаров ҳодисани шундай изоҳлади:

— Биз вақти-вақти билан жойларда бўлиб, ёнғинга қарши тайёргарликни текшириб турамиз. Мазкур бирлашмада ҳам 24 июнда бўлгандим. Ёнғин келтириб чиқариши мумкин бўлган вазиятларни бартараф қилиш учун 38 пунктдан иборат кўрсатма тайёрлаб, ўша ёниб кетган цехларни ёпиб қўйдик. Иш

ВОҚЕА СОДИР БЎЛГАН ЖОЙДА

тўхтатилди. Лекин планларнинг бажарилмаслиги хўжалик ҳисобидаги корхонага катта зарар келтиришини баҳона қилиб, цехларни очиб беришни илтимос қилишди. 20 кун ичида юқоридаги кўрсатмаларни бажариш шарти билан очиб бердик. Лекин белгиланган муддат тугамасидан мана шу фалокат юз берди.

— Пахта, қоғоз ва газлама биринчи даражали ёнувчанлик хусусиятига эга бўлган материаллардир, — дейди инспекция бошлиғи сўзини давом эттириб. — Шунинг учун бирлашма ўз ихтиёрида тўрт нафар ёнғиндан сақлаш назоратчиси ва ўз ўт ўчириш машинасига ҳам эга бўлиши керак эди. Бир неча бор талаб қилганимиздан сўнг ниҳоят яқинда назоратчиларни комплектлашди. Иккита мотопомпа ҳам сотиб олинди. Лекин маълум бўлдики, ёнғин тушишининг олдини олиши мумкин бўлган оддий қоидаларга амал қилишни эса хаёлларига ҳам келтиришмаган.

Ҳа, кўза кунда эмас, кунида синади, деб шуни айтадилар-да. Ўша куни хом ашё ва тайёр маҳсулот очиқ майдонларда ёйилиб ётмай четдаги махсус шийпонлар остига қўйилганида ўт алангаси альбом ва тикувчилик цехларига ўтиб кетмаган бўларди. Беписандлик эса шундай зарарки... Ҳозир кўрилган зиённи ҳисоблаб чиқиш учун махсус комиссия ишлаяпти. У ишини ҳали якунлагани йўқ.

Шу ўринда бир савол туғилади. Нега энди бутун бир районда фақат биттагина ўт ўчириш машинаси бўлиши керак? Ёки машина топиш муаммоми? Йўқ, районда ёнғиндан сақлаш назорати учун 1978 йилда янги бино қурилиши бошланиши керак эди. Лекин «Паркентводстрой» трестига қарашли 3-кўчма механизациялашган колонна коллективи шундай муҳим объект қурилишини йилдан-йилга чўзиб келяпти. Район учун янги ўт ўчириш воситалари ажратилиши эса шу бино қурилишига қараб турганмиш. Инспекция ихтиёрида бир машина резерв учун сақлаб қўйилган. Бирлашма учун алоҳида ўт ўчириш машинаси сотиб олиш эса неча йиллардан бери чўзилиб келади. Улар юқори ташкилотларга шу масала билан мурожаат қилавериб чарчашган. Қайси бир йили эса фойдаланишда бўлган, аллақачон яроқсиз ҳолга келган машинани таклиф қилишди. Корхона нима учун ўз муддатини ўтаб бўлган, наф бермайдиган машинага маблағ сарфлаши керак? Бирлашмада йиллар давомида ҳал бўлмай келаётган бошқа муаммолар ҳам бор. Жумладан, ўша ўт чиқишига сабаб бўлган момиқдан ҳам бирон наф олиш учун қатор илмий-текшириш институтларига югурилди. Лекин уни бирон ерда ишлатиш мумкин, деган қўлланма олишга эришиб бўлмади. Эндиликда-чи. Йилига 20 миллион сўмлик атрофида маҳсулот берадиган корхона ишдан тўхтаган, ёниб кетган цехларда меҳнат қилиб ҳақ оладиган кадрлар ишсиз. Энди уларни иш билан таъминлаш муаммоси ҳам юзага келди. Министрлик бу масалага қандай қараяпти?

МУАММО ОРТГА СУРИЛЯПТИ

МИНИСТРЛИК вакиллари бу ерга воқеа содир бўлган куннинг эртасига етиб келишди. Коллектив билан бўлган дастлабки суҳбатнинг мазмунига қараганда эндиликда пахта цехини капитал ремонт қилиб, бироз кенгайтириш билан чегараланиш планлаштириляпти.

— Ваҳоланки, районимизда, айниқса аёллар ўртасида иш билан таъминланмаганлар кўпчиликни ташкил қилади, — дейди корхона директори М. А. Жалолов. — Шундай экан, цехларни қайта тикламаслик ўринлимикин?

Шу масала юзасидан қишлоқ зонали Нариманов шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари Т. Х. Холтоев ҳам ўз фикрини билдирди:

— Ҳозир районимизнинг биргина Кавардон қишлоғида иш билан таъминланмаган 400 нафарга яқин аёлларимиз бор. Шунинг учун биз ҳам ёнган цехларнинг қайта тикланиши тарафдоримиз.

Қолаверса ҳозирги олиб борилаётган иқтисодий сиёсат ҳам шуни талаб қилади. Аҳоли иш билан кам таъминланган ерларда маҳаллий хом ашё билан ишлайдиган кам қувватли ишлаб чиқариш корхоналари қуриш ўзини оқлаяпти. У қишлоқ аҳолисининг турмуш даражасини оширишга ёрдам бермоқда. Шундай экан,. Маҳаллий саноат министрлигидаги масъул ўртоқларнинг шу кичик цехларни ҳам қайта тиклашдан бош тортаётганликларини қандай тушуниш мумкин?! Табиийки, бу корхона ишламагач, унинг зиммасидаги планлар министрликнинг бошқа корхоналарига бўлиб берилади. Бу эса ўз вақтида ўша корхоналардаги ишлаб чиқариш планларининг сунъий равишда оширилишига олиб келади. У ерларда ҳам ишлаб чиқариш мароми бузилади. Бундан министрлик ҳам, меҳнат коллективлари ҳам фойда кўрмаслиги аниқ. Лекин нима учундир министрлик муаммони ҳал қилишда шу йўлдан боряпти. Ваҳоланки районда ишчи кучлари етарли. Қолаверса, ёниб кетган цехлардаги кўпчилик жиҳозлар ҳам, биноларнинг ўзи ҳам аллақачон ўз муддатини ўтаб бўлган, янгиланишга муҳтож бўлиб қолган эди. Тикувчиларнинг иш шароитлари ҳозирги талабларга жавоб бермасди. Шундай экан, тайёр тажрибали ишчи кучлари, қурилиш учун етарли майдон бўлган ерда янги қувват қурилса мақсадга мувофиқ бўлмасмикин?!

М. ҚОСИМОВА,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

НАВБАТДАГИ ҚАБУЛ

«Тошкент ҳақиқати»нинг жамоатчилик Совети навбатдаги қабулни 10 август—пайшанба куни ўтказади. Бу сафар юрист Абдужалил Ҳасанов қабул қилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖАМОАТЧИЛИК СОВЕТИНИНГ ҚАБУЛХОНАСИ.

РАЙОН ГАЗЕТАЛАРИ ҲАЁТИДАН

4 МИНГИНЧИ СОН

ЧИНОЗ район «ЛЕНИН БАЙРОҒИ» газетасининг 4 мингинчи сони босмадан чиқди. Бош мақолада газета босиб ўтган шонли йўл ҳақида ҳикоя қилинади. Газетанинг дастлабки сони 1935 йил ёзида чиққан эди. Шу бўйи у омманинг яқин маслаҳатчиси, сирдошига айланди. Ҳозирги пайтда газетанинг 5,5 мингдан ортиқ муштарийлари бор. Газета билан газетхонлар ўртасида доимий мулоқот ўрнатилган. Бугунги кунда чинозликлар зўр қизиқиш билан 1990 йил учун «Ленин байроғи»га обуна бўлмоқдалар.

Ички саҳифаларда ўтмиш ҳақида ҳикоя қилинган. Газетанинг биринчи муҳаррири Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими Ж. Маҳмудов коллективлаштириш, маданий революцияни амалга ошириш йилларида газета бажарган мураккаб вазифалар ҳақида ҳикоя қилган. Шоир Мавлон Икром эса газетада чоп этилган дастлабки назм асарлари тарихини эсга олган. Турли даврларда эълон қилинган хабарлар газетхонларда катта қизиқиш уйғотади. Уларни ўқиб ўша давр руҳини сезиб олиш қийин эмас. Ҳа, газетанинг ҳар бир сони ўзига хос тарихдир.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»ГА ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР! 1990 йил газета ва журналлари учун обуна қилиш давом этмоқда. Келаси йил ҳам «Тошкент ҳақиқати» газетасини мунтазам олиб туришни истасангиз шу кунларда унга обуна бўлишни унутманг. Бунинг учун «Союзпечать» агентлигига ёки иш жойингиздаги, ўқув юрти ва турар-жойингиздаги жамоатчи матбуот тарқатувчиларга мурожаат қилсангиз бўлади. Улар Сизни келаси йил матбуоти учун обуна қилиб қўйишади.

«Тошкент ҳақиқати»га обуна ноғалган муддат учун чекланмаган миқдорда қабул қилинади.

Газетанинг ОБУНА БАҲОСИ бир йилга — 7 сўм 68 тийин, олти ойга — 3 сўм 84 тийин.

ФУТБОЛ

«Пахтакор» олдинга интилмоқда

● ҲАР бир футбол мухлиси севимли командасининг рақиблар дарвозасига киритган тўпидан хурсанд бўлади. Лекин шундай голлар бўладики, мухлислар ҳам, қолаверса футболчининг ўзи ҳам орадан узоқ йиллар ўтса-да сира хотирасидан кўтарилмайди. Пахтакорчи Миржалол Қосимовнинг ўтган куни «Ростсельмаш» командаси билан бўлган ўйинда киритган тўпи ана шундай узоқ вақт хотирада муҳрланиб қоладиган чиройли тўплардан бўлди. Меҳмонлар жарима майдони чизиғидан бир метрларча чамаси ташқарида ўйин қоидасини бузишди. Миржалол Қосимов тўпни шерикларига узатиб бермоқчи эди. Лекин ўзи «жонли девор» ҳосил қилган рақиб ўйинчилари устидан тўпни ошириб дарвоза бурчагига шундай моҳирона тепдики, «Ростсельмаш» дарвозабони уни тўрдан олиб чиқишдан бошқа иложи қолмади. Киритган тўпидан завқланган Миржалол бир неча метр югуриб тиз чўккалаб қувончини яшира олмасди. У мухлислар олқиши-ю, дўстлари қуршовида қолди...

«Пахтакор» «Ростсельмаш» командасини 2:0 ҳисобида [1-тўпни команда капитани Г. Денисов киритди] мағлубиятга учратиб, турнир жадвалида икки поғона юқорига кўтарилди.

Ўтган куни бўлиб ўтган бошқа учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Торпедо» — «Котайк» — 3:0, «Металлург» — «Таврия» — 0:0, АСК [Р] — «Нистру» — 1:1, «Спартак» — АСК «Карпати»— 1:1, «Нефтчи» — «Даугава» — 2:0, «Динамо» [Бт] — «Кузбасс» 1:0, «Кубань» — МАСК — 0:7, Қайрат» — «Факел» — 1:0, «Геолог» — «Динамо» [Ст] — 1:0, «Шинник» — «Гурия» — 0:2.

Командаларнинг бугунгача бўлган турнир жадвалидаги аҳволи қуйидагича:

	Ў.	Т.	О.
МАСК	23	66—17	36
«Қайрат»	23	43—17	33
«Гурия»	23	37—17	32
«Пахтакор»	23	30—13	28
«Факель»	23	27—16	27
«Динамо» (Ст)	23	31—25	27
«Нефтчи»	23	26—21	26
«Геолог»	23	25—24	25
«Нистру»	23	24—32	24
«Металлург»	23	32—24	23
«Торпедо»	21	34—29	23
«Ростсельмаш»	23	22—22	23
«Спартак»	23	27—29	22
«Шинник»	23	26—39	22
«Таврия»	22	31—33	21
«Динамо» (Бт)	23	21—37	21
«Котайк»	22	23—20	20
«Кубань»	23	24—48	18
«Кузбасс»	23	14—27	17
АСК (Р)	23	30—43	15
АСК «Карпати»	23	18—46	10
«Даугава»	23	12—43	9

«Пахтакор» 11 август куни ўз майдонида биринчи лига вакиллари ўртасида СССР кубоги ярим финал ўйинини Ставрополининг «Динамо» командаси билан ўтказади.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Муҳаррир ўринбосари
Р. УМАРОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Р. — 11877. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Б.—1658. Индекс: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12